

HOVO

Noord-Nederland

Het cursusaanbod van HOVO Noord-Nederland
vindt u ook op www.hovonoordnederland.nl

ZOMER &
NAJAAR
2024

Hovo Noord-Nederland

Coördinatie en programma

Jacqueline Kampman

Secretariaat en cursusadministratie

Elles Veldhuis

Silvia Bruins

Bestuur

Prof. dr. D.J. Wolffram, voorzitter

Mw. drs. A.H. Webbink, secretaris

Dhr. drs. R. Makkinga,

penningmeester

Mw. mr. A. van Weelden, lid

Mw. mr. F.G.H. Mulder, lid

Administratie

Telefoon

(050) 363 65 97

E-mail

hovo@rug.nl

Postadres

Postbus 72, 9700 AB Groningen

Bezoekadres

Oude Boteringestraat 34,

9712 GK Groningen,

kamer 0014

Openingstijden secretariaat

Het secretariaat is geopend van maandag t/m donderdag, van 10.00-12.00 uur. Gedurende deze uren zijn wij ook telefonisch bereikbaar.

Vakanties

Het HOVO bureau is gesloten in juli en augustus. Uw mail wordt in deze periode wel gelezen en beantwoord. Ook in de herfstvakantie zijn wij beperkt bereikbaar.

Uiteraard kunt u zich gewoon opgeven voor een cursus.

Grafische vormgeving

AtweeA, Foelke Vos

Informatie bij het cursusprogramma Zomer-najaar 2024

Cursussen in juni en juli en in het najaar

In de zomerperiode worden er enkele (kortere) cursussen of lezingen gegeven. De aankondiging van deze lezingen en cursussen vindt u op p. 8, 9 en 10. Meer informatie over deze cursussen vindt u op de website.

De 'normale' cursussen beginnen in september. In augustus zijn er geen HOVO cursussen. Het kantoor is vanaf 22 juli tot 30 augustus gesloten. We zijn in deze periode wel telefonisch bereikbaar en per mail. U kunt zich in deze periode uiteraard gewoon inschrijven voor een cursus.

Hybride cursussen

Een aantal van onze cursussen wordt in hybride vorm aangeboden. Dat betekent dat de cursus op locatie wordt gegeven maar dat u deze op hetzelfde moment ook online kunt volgen (live online). In de inhoudsopgave kunt u in één oogopslag zien welke cursussen ook live online worden aangeboden. U hoeft het bij uw inschrijving niet te vermelden als u de cursus online wilt volgen.

Cursussen met meerdere docenten

Twee cursussen in dit programma worden verzorgd door verschillende docenten per college. De cursus over de voorbereiding op het levenseinde, samengesteld door prof. Betty Meyboom, neemt een bijzondere plaats in. Deze cursus is meer dan de meeste HOVO cursussen gericht op de persoonlijke levenssfeer.

Meer informatie in de digitale Nieuwsbrief en op de website van HOVO Noord-Nederland

In deze papieren gids vindt u de samenvatting van elke cursus en informatie over de data en tijden waarop de cursus wordt gegeven. Maar vaak is er meer informatie beschikbaar die niet past in de papieren gids. Meer informatie over de inhoud van de verschillende colleges vindt u op onze website. Ook eventuele wijzigingen worden daarop bekend gemaakt. Het is daarom verstandig om altijd ook nog even naar de tekst op de website te kijken voor u zich inschrijft. Ook via onze digitale Nieuwsbrief kunt u extra informatie over het cursusprogramma krijgen.

Inschrijven voor een cursus

U schrijft zich in via de website www.hovonoordnederland.nl. Telefonisch inschrijven is in principe niet mogelijk maar wij zijn u graag behulpzaam als het inschrijven niet lukt. Na uw inschrijving ontvangt u automatisch een inschrijfbevestiging in uw mailbox. Mocht u dit bericht niet ontvangen, neemt u dan contact met ons op.

Korting op de cursusprijs

Mocht het voor u niet mogelijk zijn om de cursusprijs te betalen, dan kunt u kijken of u in aanmerking komt voor een korting op het cursusgeld (zie hiervoor de Algemene Voorwaarden achterin deze gids en op de website).

Bestuur en medewerkers van HOVO Noord Nederland wensen u een mooi studiejaar.

Inschrijfprocedure	6
--------------------	---

Programma Zomer Academie 2024

24Z-1G04	Plantenecologie en biodiversiteit	8
24Z-1G05	Leipzig en Dresden: sporen van verleden en heden	8
24Z-1G06	Klimaatverandering en energietransitie	9
24Z-1G08-L	Jheronimus Bosch en het einde der tijden	9
24Z-1G07-L1	'Alle Menschen werden Brüder?'	10
24Z-1G07-L2	Anton Bruckner, Symfonie nr.4 in Es 'Romantische'	10
24Z-1G07-L3	Bedřich Smetana, De Moldau	10

Programma Groningen & online

Filosofie

24ZN-1G01	Het tijdperk van de tovenaars		12
24ZN-1G02	De filosofische achtergronden van ons huidige mensbeeld		13
24ZN-1G03	Desiderius Erasmus - Nederlands icoon van vrijdenken en verdraagzaamheid		14
24ZN-1G04	Democratie onder druk		15

Geschiedenis en archeologie

24ZN-1G05	De Krim - De omstreden geschiedenis van een strategisch schiereiland		16
24ZN-1G06	Amerikaans-Russische relaties door de eeuwen heen		17
24ZN-1G07	De dreigende annexatie van Taiwan door China		18
24ZN-1G08	WOII vanuit zee! De strijd in de Pacific		19

Kunst- en cultuurgeschiedenis

24ZN-1G09	Over kunstenaarskolonies en hun invloed		20
24ZN-1G10	Onze passie voor Parijs		21
24ZN-1G11	Moderne Architectuur: van Adolf Loos tot David Adjaye		22
24ZN-1G12	Overzichtscursus Kunstgeschiedenis van West-Europa (1400-1800), deel 2		23
24ZN-1G13	Belle Époque in Frankrijk (1880-1914)		24
24ZN-1G14	Hersen en kunst		25

Mens en maatschappij

24ZN-1G15	Duurzame Ontwikkeling = Degrowth		26
24ZN-1G16	Voorbereiden op het levenseinde		27
24ZN-1G17	Waarom een vrouw geen kleine man is. En een man geen grote vrouw.		28
24ZN-1G18	Een geschiedenis van Zuid-Afrika - Over komen en gaan		29

Muziek en theater

24ZN-1G19	De instrumentale muziek van Johann Sebastian Bach		30
-----------	---	--	----

Natuurwetenschap

24ZN-1G20	Relativiteit - Een idee dat ons beeld van de natuur heeft veranderd		31
-----------	---	--	----

Taal en cultuur

24ZN-1G21	Latijn - Vervolg cursus		32
24ZN-1G22	Franz Kafka en Praag rond 1900		33
24ZN-1G23	De zingende revolutie		34

Wiskunde en informatica

24ZN-1G24	Kunstmatige Intelligentie in ons dagelijks leven		35
-----------	--	--	----

Programma Friesland & online

Filosofie		
24ZN-2F01	Democratie onder druk	38
Geschiedenis		
24ZN-2F02	De vergeten 'Korea-Oorlog'	39
Godsdienstwetenschap		
24ZN-2F03	Feest der herkenning- Bekende kerkelijke zaken anders bekeken	40
Kunst- en cultuurgeschiedenis		
24ZN-2F04	De Westerse architectuurgeschiedenis	41
24ZN-2F05	Het Impressionisme & de context	42
24ZN-2F06	Over kunstenaarskolonies en hun invloed	43
24ZN-2F07	Verrassende Art Nouveau	44
Muziek en theater		
24ZN-2F08	De instrumentale muziek van Johann Sebastian Bach	45
Natuurwetenschap		
24ZN-2F09	Moderne Wetenschap en Technologie	46
Taal en cultuur		
24ZN-2F10	Homerus' Odyssee – Van identiteitsverlies tot statusherstel	47

Programma Drenthe

Geschiedenis en archeologie		
24ZN-3D01	Op weg naar een nieuwe Amerikaanse Burgeroorlog?	50
24ZN-3D02	Ontstaan en bloei van de Nederlandse Republiek (1477-1678)	51
Kunst- en cultuurgeschiedenis		
24ZN-3D03	Kunstenaars op leeftijd	52
Taal en cultuur		
24ZN-3D04	Bacchus/Dionysus – ordening en doorbraak	53
	Algemene voorwaarden	55

Hybride

Een aantal cursussen wordt ook online (*cursus ook online*) aangeboden. Deze cursussen worden live op locatie gegeven maar zijn dan ook thuis via de computer of tablet te volgen. Zolang de cursus niet vol is, hoeft u zich niet apart op te geven voor de online versie.

Inschrijfprocedure

Inschrijven voor lezing of cursus

Via de website van HOVO Noord-Nederland kunt u zich inschrijven voor een cursus of lezing. U dient hiervoor eerst een account aan te maken. Na het aanmaken van uw account kunt u zich inschrijven voor de cursus(sen) van uw keuze.

Via uw account heeft u inzage in alle informatie betreffende uw cursus.

Na de inschrijving voor uw cursus ontvangt u per mail een bevestiging van uw inschrijving en de factuur. Mocht u deze inschrijfbevestiging niet ontvangen, stuurt u dan een berichtje naar hovo@rug.nl.

Definitieve cursusbevestiging

Bij elke cursus staat een uiterste inschrijfdatum. Uiterlijk 3 dagen na deze uiterste inschrijfdatum ontvangt u in uw mailbox de definitieve cursusinformatie. Krijgt u deze cursusinformatie niet, stuurt u dan ter controle een berichtje naar hovo@rug.nl.

Annulering

U kunt een cursus annuleren tot de uiterste inschrijfdatum. Er worden dan wel administratiekosten (€ 20,-) in rekening gebracht. Het eventueel al betaalde cursusgeld (minus de administratiekosten) wordt dan aan u terugbetaald.

Bij een annulering na de uiterste inschrijfdatum wordt 50% van de cursusprijs in rekening gebracht. Vanaf de dag voor aanvang van de cursus is annuleren niet meer mogelijk.

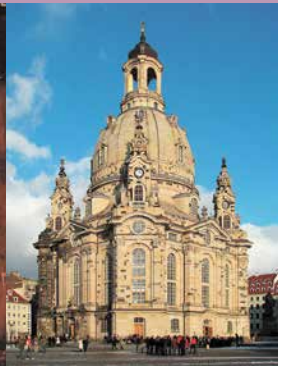
Annuleren kan alléén schriftelijk, via de mail of per brief, onder vermelding van uw eigen gegevens, het bankrekeningnummer waarop u heeft betaald en de titel en code van de cursus.

Annulering door HOVO

Als een cursus door onvoldoende aanmeldingen niet door kan gaan, sturen we u zo snel mogelijk na de peildatum (de uiterste inschrijfdatum) bericht. In andere gevallen, bijvoorbeeld bij ziekte van de docent, laten we dat per omgaande weten. Als een cursus geen doorgang vindt, krijgt u het reeds betaalde cursusgeld uiteraard zo snel mogelijk teruggestort.

Zomer

Programma Zomer Academie 2024

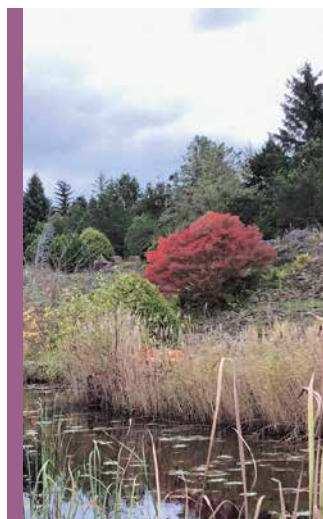
Voor meer informatie en inschrijven: zie hovonoordnederland.nl

Ter herinnering

Voor cursus 24WV-1G26 over Alkibiades (24-28 juni) en voor de lezing over Lucian Freud (24 juni) kunt u zich nog tot 10 juni inschrijven.

De informatie over deze cursus en lezing vindt u op de site van HOVO Noord Nederland of in de gids van Winter/voorjaar 2024.

Plantenecologie en biodiversiteit

Planten zijn als voedselproducenten de spil van de biodiversiteit. Hoe planten functioneren hangt af van een groot aantal factoren en relaties, die dus daarmee ook bepalend zijn voor de biodiversiteit. Inzicht in deze factoren is nodig om te kunnen begrijpen waarom biodiversiteit achteruitgaat en hoe je dit kunt tegengaan.

Drie van de bijeenkomsten gaan over een specifiek onderdeel van de plantenecologie. De vierde bijeenkomst staat in het teken van bijzondere verhalen rondom ecologie en biodiversiteit. Elk college bestaat uit een presentatie en een rondleiding door een deel van Hortus Haren.

Cursusnummer

24Z-1G04

Docenten

Dr. Roel Strijkstra
Dr. Tineke van der Meij

Data

Dinsdag 4 juni, donderdag
6 juni, dinsdag 11 juni en
donderdag 13 juni.

Inschrijven voor

21 mei 2024

Leipzig en Dresden: sporen van verleden en heden

Leipzig en Dresden hebben elk een eigen karakter. Leipzig is van oudsher een stad van handelsbeurzen, boekdrukkunst en muziek, Dresden was residentie van de Saksische vorsten, met grandioze barok-architectuur en kunstverzamelingen. In vier colleges met lichtbeelden wordt de geschiedenis van Leipzig en Dresden behandeld: van hun ontstaan als Slavische nederzettingen tot het heden. Aandacht is er o.a. voor de jaren van August der Starke, voor het verwoestende bombardement van de stad in 1945 en voor de protesten in de DDR, de 'friedliche Revolution' en de 'Wende' in Leipzig.

Cursusnummer

24Z-1G05

Docent

Drs. Michiel Hagdorn

Data

Maandag 1 en donderdag
4 juli, maandag 8 en
donderdag 11 juli.

Inschrijven voor

17 juni 2024

Klimaatverandering en energietransitie

Het klimaat verandert wereldwijd en ook in Nederland. De gemiddelde temperatuur stijgt, het is te droog of te nat, extreem hete dagen komen vaker voor. Om verdere opwarming van de aarde en de gevolgen daarvan zoveel mogelijk te voorkomen zijn in Parijs (2015) klimaatdoelen gesteld. De energietransitie, het overstappen van fossiele brandstoffen op duurzame energiebronnen zoals zon en wind, levert een belangrijke bijdrage. In deze collegereeks geven verschillende docenten van kennisinstellingen en het bedrijfsleven een inzicht in verschillende aspecten van de energietransitie. De cursus is zonder veel voorkennis goed te volgen voor iedereen met interesse op dit gebied.

Cursusnummer

24Z-1G06

Docent

Dr. Tineke van der Meij

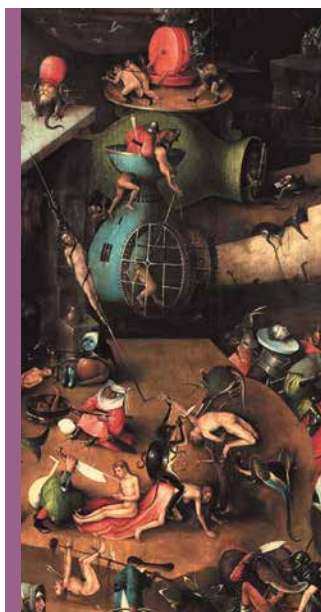
Data

Woensdag 3 t/m 24 juli

Inschrijven voor

19 juni 2024

Jheronimus Bosch en het einde der tijden

Rond 1600 verdedigde de Spaanse monnik Fra José de Sigüenza het werk van Jheronimus Bosch (ca. 1450-1516) tegen aantijgingen van ketterij. Kerkhistorici kenmerken de tijd waarin Bosch leefde als een angstige periode, waarin men meende te leven in de eindtijd. De lezing gaat in op deze roerige tijdgeest en laat zien hoe deze is terug te vinden in het werk van Bosch. Rond 1600 verdedigde de Spaanse monnik Fra José de Sigüenza het in het Escorial aanwezige werk van Jheronimus Bosch (ca. 1450-1516) tegen aantijgingen van ketterij. Dit intrigerende feit was een van de aanleidingen tot mijn promotieonderzoek, waarbij ik zowel het werk van Bosch als de receptie daarvan heb benaderd vanuit de toenmalige religieuze tijdgeest.

Cursusnummer

24Z-1G08-L

Docent

Dr. Frans Nies

Datum

Woensdag 10 juli

Inschrijven voor

26 juni 2024

In juni geeft Marcel Zwitser drie lezingen, over de Negende symfonie van Ludwig van Beethoven (24Z-1G07-L1), over Anton Bruckner's Vierde symfonie (24Z-1G07-L2) en over De Moldau van Smetana (24Z-1G07-L2). U kunt zich voor elke lezing apart opgeven. De lezingen vinden plaats op 5, 12 en 19 juni. Meer informatie vindt u onder de bij de verschillende lezingen behorende cursuscodes.

Groningen

Het tijdperk van de tovenaars

Deze filosofie uit het interbellum (het boek gaat over de periode 1919-1929) bestaat uit grote namen uit de filosofie die nog één heldhaftige poging doen om de wereld weer begrijpelijk te maken. Eilenberger (die ook *Het vuur van de vrijheid* schreef) laat in *Het tijdperk van de tovenaars* zien hoe Heidegger, Wittgenstein Benjamin en Cassirer proberen om één groot verhaal te schrijven over de wereld en de positie van de mens daarin.

In de cursus maken we kennis met de basis van de verschillende filosofische invalshoeken van Heidegger, Cassirer, Benjamin en Wittgenstein. Zij markeren een keerpunt in de westerse filosofie, omdat ze de laatste filosofen zijn die een omvattende theorie probeerden te schrijven. Alle moderne naoorlogse filosofieën zijn reacties daarop.

Hun ideeën worden in een context geplaatst van andere denkers uit die tijd en de politiek- maatschappelijke omstandigheden. Op die manier zien we hoe de filosofen van de jaren twintig elk op hun eigen manier tot bloei komen, maar ook tegen de grenzen van hun 'Grote Verhaal' oplopen. Zo is er Cassirer die op Heideggers nieuwe theorie en praktijk stukloopt en Heidegger die zich opwerpt als filosoof van Hitlers nazisme, terwijl Walter Benjamin sterft op de vlucht voor het nazisme. En dan is er nog Wittgenstein die zichzelf tegenspreekt, waardoor er een Wittgenstein I en II bestaan in de canon van de filosofie.

Cursusnummer

24ZN-1G01

Docent

Drs. Petra Bolhuis studeerde filosofie aan de RUG. Zij is al vele jaren als docent bij HOVO werkzaam.

www.maieutiek.nl

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Woensdag 25 september t/m 4 december, 30 oktober vervalt.

Tijd

10.00-12.15 uur

Cursus prijs

€ 270,00

Inschrijven voor

11 september 2024

Opmerkingen

Deze cursus wordt in hybride vorm aangeboden en kan dus ook online worden gevolgd.

Meer informatie vindt u op

honoordnederland.nl

Afbeelding

Dagmar illustraties

De filosofische achtergronden van ons huidige mensbeeld

Wanneer je geïnteresseerd bent in filosofisch boeken, lezingen en cursussen zijn er vaak filosofen en filosofische termen waar regelmatig naar verwezen wordt. In deze cursus worden de belangrijkste van deze denkers en begrippen op een overzichtelijke wijze gepresenteerd.

In zijn prachtig geïllustreerde boek *De Geest uit de fles* legt Ger Groot uit hoe de moderne mens werd wie hij is. In de cursus lezen we dit boek en krijgt u aanvullende informatie waarin filosofen in hun tijd geplaatst worden en daarna wordt uitgelegd waarom juist deze filosoof nog steeds wordt aangehaald en welke reacties deze ideeën losmaakten. Juist wanneer u in de filosofie geïnteresseerd bent, valt het op dat bepaalde namen en ideeën altijd zijdelings weer aan de orde komen. Maar wat precies zeggen deze filosofen en wat is zo belangwekkend aan die ideeën dat we ze nog tot de canon van de filosofie rekenen?

We zullen zien dat de interpretatie van die filosofie verandert door de tijd heen. Hier komen grote namen langs in hun historische context en met kanttekeningen vanuit het huidige filosofisch perspectief.

Cursusnummer

24ZN-1G02

Docent

Drs. Petra Bolhuis studeerde filosofie aan de RUG. Zij is al vele jaren als docent bij HOVO werkzaam.

www.maieutiek.nl

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Woensdag 25 september
t/m 4 december, 30 oktober
vervalt.

Tijd

13.00-15.15 uur

Cursus prijs

€ 270,00

Inschrijven voor

11 september 2024

Opmerkingen

Deze cursus wordt in hybride vorm aangeboden en kan dus ook online worden gevolgd.

Meer informatie vindt u op

hovonoordnederland.nl

Afbeelding

Dagmar illustraties

Desiderius Erasmus

Nederlands icoon van vrijdenken en verdraagzaamheid

Met Baruch Spinoza geldt Desiderius Erasmus (1466-1536) als een der bepalende boegbeelden van de Nederlandse cultuur, literatuur en filosofie. Zijn omvangrijke en diverse oeuvre leert ons een vredelievend humanist kennen, die onvermoeibaar streefde naar verzoening van traditie en vernieuwing. Geleid door de idealen van universele menselijkheid en beschaving drukte hij aldus een krachtig stempel op het zestiende-eeuwse Europa.

Geïnspireerd door zowel de taal en de cultuur van de klassieke oudheid als ook de oorspronkelijke intenties van het vroege christendom wilde Erasmus bovenal bijdragen aan hervorming en vooruitgang. Met dat doel voor ogen richtte hij als eigenzinnig en erudiet geleerde in turbulente tijden zijn scherpe pijlen op talloze misstanden van de toenmalige samenleving. Daarbij poogde hij altijd de eenheid te dienen, de vrede te bewaren en het vermogen en het recht om zelf te denken en geluk na te streven te bevorderen.

Deze cursus brengt zijn leven, zijn werk en zijn nalatenschap in kaart. We zullen aandacht schenken aan zijn fascinerende levensloop aan de hand van de alom geprezen biografie van Sandra Langereis, *Erasmus. Dwarsdenker* (in 2021 bekroond met de Libris Geschiedenis Prijs). Daarnaast zal een representatief beeld van zijn talrijke en diverse geschriften worden gegeven, zoals die in de zeventalige uitgave van zijn Verzamelde Werken zijn opgenomen.

Cursusnummer

24ZN-1G03

Docent

Drs. Arend Klaas Jagersma studeerde filosofie aan de VU in Amsterdam en was onderzoeker en docent aan de Faculteit der Wijsbegeerte van de RUG. Sinds 1996 verzorgt hij colleges voor meerdere HOVO-instellingen.

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Vrijdag 20 september t/m 29 november, 1 november vervalt.

Tijd

14.15-16.00 uur

Cursusprijs

€ 260,00

Inschrijven voor

6 september 2024

Meer informatie vindt u op honoordnederland.nl

Afbeelding

Desiderius Erasmus, Hans Holbein the Younger, (Wikimedia).

Democratie onder druk

Dit jaar worden er in zo'n 70 landen, die samen de helft van de wereldbevolking herbergen, verkiezingen gehouden. Maar of dit 'feest van de democratie' ook een feest vóór de democratie zal zijn is de vraag. Het afgelopen decennium wordt er met regelmaat bericht dat de democratie onder druk staat. Maar wat daarmee bedoeld? Er zijn toch verkiezingen?

Wereldwijd lijkt het geloof in het 'westerse' model van democratie af te kalven en schieten illiberale regimes wortel. Als oorzaken worden genoemd: globalisering, nationale identiteit, de hegemonie van het Westen, oneerlijke handel, en een 'woke' ideologie. Maar ook verschuivende economische en geo-politieke macht, en de daaruit voortkomende instabiliteit speelt een rol.

Op het moment van dit schrijven maken de Europese lidstaten zich op voor de verkiezingen voor het Europees Parlement. Ondertussen demonstreren boeren tegen de 'Green Deal' en spannen milieu-organisaties rechtzaken aan tegen staten en bedrijven. Politieke midden-partijen vrezan voor de groei van de populistische stem, en passen hun programma's aan.

In Nederland onderhandelen 4 partijen over een coalitie-akkoord, maar de formatie verloopt uiterst moeizaam. In al deze kwesties lijkt de legitimatie van politieke besluitvorming onder vuur te liggen van mensen die zich niet gehoord voelen. Zij zijn veelal van mening dat politieke vooringenomenheid en gevestigde belangen echte verandering in de weg staan, dan wel bepaalde veranderingen willen forceren tegen de wil van het volk.

Cursusnummer

24ZN-1G04

Docent

Drs. Edward van der Tuuk studeerde sociale filosofie, wetenschap & samenleving, en ethiek aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij verzorgt cursussen voor HOVO en andere instellingen.

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Dinsdag 24 september t/m 3 december, 29 oktober vervalt.

Tijd

10.45-12.45 uur

Cursusprijs

€ 260,00

Inschrijven voor

10 september 2024

Meer informatie vindt u op

hovonoordnederland.nl

Afbeelding

The Brussels Times

De Krim

De omstreden geschiedenis van een strategisch schiereiland

Ruslands oorlog tegen Oekraïne begon met de annexatie van de Krim in 2014. Dit schiereiland is sinds de 18e eeuw de thuishaven van de Russische (en Sovjet) Zwartezeevloot. De huidige oorlog is dan ook niet de eerste. Toch geniet de geschiedenis van de Krim te weinig bekendheid, maar deze is onontbeerlijk voor een beter begrip van de huidige situatie en oplossingen voor de toekomst.

Door zijn strategische ligging vormt de Krim een ontmoetingszone tussen de steppen van het Euraziatisch laagland en die van de Zwarte en Middellandse zeeën. Bovendien vormde het eeuwenlang een punt op de zijderoutes. Reeds in de oudheid leidde dit tot contacten tussen de Griekse/Romeinse wereld en de Scytische en Taurische steppenvolkeren. In de Middeleeuwen werd het schiereiland bevochten door Byzantium en het Slavische Roes, een voorganger van het huidige Rusland en Oekraïne. Bovendien waren er Venetiaanse en Genuese handelsposten. Ruslands opkomst als grootmacht in de 18e eeuw kwam mede tot stand vanwege controle over de Krim en diens annexatie.

Wie de Krim beheerst heeft een belangrijke uitgangspositie in de Zwarte Zee: dit verklaart dan ook de Krimoorlog (1853-1856), Russische kolonisatiepolitiek in de 19e eeuw, Stalins deportatie van de Krimtataarse bevolking (1944) en de ingewikkelde positie van het schiereiland in het onafhankelijke Oekraïne na 1991.

Cursusnummer

24ZN-1G05

Docent

Dr. Nicolaas A. Kraft van Ermel is historicus, gespecialiseerd in contemporaine geschiedenis van Rusland, Oekraïne en Polen.

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Donderdag 19 september t/m 5 december, 31 oktober en 7 november vervallen.

Tijd

11.00-13.00 uur

Cursusprijs

€ 260,00

Inschrijven voor

5 september 2024

Opmerkingen

Deze cursus wordt in hybride vorm aangeboden en kan dus ook online worden gevolgd.

Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding

Het Russische maritieme landingschip Azov tijdens de Russische vlootdag in 2015 in de haven van Sevastopol, (wikimedia).

Amerikaans-Russische relaties door de eeuwen heen

De Verenigde Staten en Rusland hebben een lange historie. Vandaag de dag zijn de relaties koeler dan koel. Dat is niet altijd zo geweest. Gedurende de 18de en ook 19de eeuw waren de betrekkingen soms zelfs hartelijke te noemen. Deze cursus wil inzicht geven in de ontwikkeling van de relaties sinds het ontstaan van de Verenigde Staten tot heden. Uiteraard zal daarbij veel aandacht zijn voor de ontwikkelingen in de laatste 30 jaar waarbij met name de verhouding tussen Vladimir Poetin en de verschillende Amerikaanse presidenten voorwerp van reflectie zal zijn.

De Verenigde Staten en Rusland hebben alle twee een totaal verschillende historische ontwikkeling gekend. De ene staat heeft van het begin een democratisch karakter gekend, terwijl de andere gekenmerkt wordt door autocratie en staatscontrole. Toen beide landen mondiaal machtiger werden kon interactie niet uitblijven. Soms was deze interactie vriendschappelijk, soms ronduit vijandig. In deze cursus zullen de wortels van het huidige conflict worden geanalyseerd.

Cursusnummer

24ZN-1G06

Docent

Prof. dr. J.S.A.M. (Hans) van Koningsbrugge is hoogleraar met als specialisatie de Russische geschiedenis en politiek.

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Donderdag 19 september t/m 28 november, 31 oktober vervalt.

Tijd

14.00-16.00 uur

Cursusprijs

€ 260,00

Inschrijven voor

5 september 2024

Opmerkingen

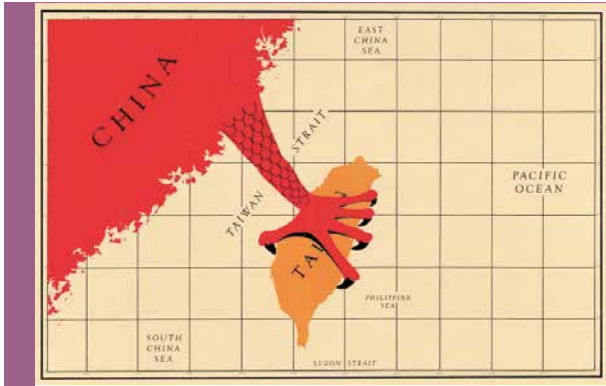
Deze cursus wordt in hybride vorm aangeboden en kan dus ook online worden gevolgd.

Meer informatie vindt u op honoordnederland.nl

Afbeelding

Obama en Poetin in gesprek

De dreigende annexatie van Taiwan door China

President Xi van de Volksrepubliek China verkondigt al jaren heel nadrukkelijk Taiwan te willen annexeren. In zijn visie is Taiwan een afvallige provincie die tot China behoort. Gaat Xi inderdaad een aanval uitvoeren op Taiwan? Dit is één van de centrale vragen in deze spannende cursus. Ook zal duidelijk gemaakt worden dat de kwestie Taiwan geen regionaal probleem is, maar een regelrechte geopolitieke zaak met alle dreigingen en gevaren van dien.

Om zijn uiteindelijke doel, de annexatie van Taiwan, te bewerkstelligen heeft Xi Jinping zijn leger, luchtmacht en vloot de laatste jaren uitvoerig laten oefenen. We zullen een mogelijk annexatiescenario bespreken en de vraag behandelen of Taiwan een mogelijke invasie en annexatie kan weerstaan. Taiwan alléén zal niet in staat zijn zich voldoende adequaat te verdedigen; het eiland is sterk afhankelijk van een massale en supersnelle steun van bondgenoten, de VS en Japan voorop. Maar zal die steun ook verleend worden?

In ieder geval zal een Chinese poging om Taiwan te onderwerpen een ongekend gevaar vormen voor de wereldvrede. De strijd die daarmee gepaard gaat, zal intensiever en schadelijker zijn dan die van de oorlogen in Oekraïne en Gaza.

Er staat veel op het spel in de kwestie Taiwan. Allereerst is er het geopolitieke schaakspel tussen de grootmachten China en de VS met de titel 'machtigste land ter wereld' als inzet. Daarnaast wordt Taiwan gezien als de nieuwe Berlijnse muur: de scheidslijn tussen autocratie en democratie. Tenslotte is een annexatie van Taiwan de ultieme test voor de VS om zijn positie als 'leider van de vrije wereld' al dan niet te verdedigen.

Cursusnummer

24ZN-1G07

Docent

Prof. dr. Rien T. Segers is emeritus hoogleraar bedrijfscultuur, van m.n. China en Japan aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij is regelmatig voor langere tijd gasthoogleraar in die twee landen.

Cursusvorm

Hoorcollege (8x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Maandag 30 september t/m 2 december, 14 en 21 oktober vervallen.

Tijd

14.00-16.00 uur

Cursusprijs

€ 212,00

Inschrijven voor

16 september 2024

Opmerkingen

Deze cursus wordt in hybride vorm aangeboden en kan dus ook online worden gevolgd.

Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding

The Taiwan Temptation,
(foreignaffairs.com).

WOII vanuit zee! De strijd in de Pacific

Opkomst en ondergang van grootmacht Japan tijdens WOII

Japan wil een Groot Aziatisch Welvaartsrijk stichten onder Japanse leiding. Daarin is geen plaats meer voor koloniale mogendheden als Nederland, USA en Groot-Brittannië, die Azië als wingewest uitbuiten en de bevolking onderdrukken. Vertrekken ze niet? Dan zal Japan ze met geweld Azië uitjagen.

In 80 jaar tijd heeft Japan zich ontwikkeld van een volledig geïsoleerd land tot een industriële wereldmacht van formaat met een enorm leger en een indrukwekkende vloot.

In 1940 besluit Japan tot het stichten van een Groot Aziatische Welvaartsrijk onder Japanse leiding en sluit een verbond met Nazi-Duitsland en Italië, die ook gebiedsuitbreiding willen. Alle koloniale mogendheden moeten uit Azië vertrekken.

Het westen heeft het druk met WOII, de wereldwijde crisis en met Nazi-Duitsland en ziet niet hoe ingrijpend Japan veranderd is. Tot Japan op 7 december 1941 Pearl Harbor aanvalt om de Amerikaanse Pacific vloot te vernietigen. In een jaar tijd worden de geallieerden op alle fronten verslagen. Japan verovert een immens gebied en staat voor Australië. Wat nu?

Cursusnummer

24ZN-1G08

Docent

Ynskje Penning-Van Staalduinen is geschiedenis docent. Ze heeft talloze lezingen gegeven over de achtergronden van haar historische romans, waarvoor ze zeer uitgebreid onderzoek doet.

Cursusvorm

Hoorcollege (8x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Woensdag 2 oktober t/m 27 november, 30 oktober vervalt.

Tijd

10.00-12.00 uur

Cursusprijs

€ 212,00

Inschrijven voor

18 september 2024

Meer informatie vindt u op

honoordnederland.nl

Afbeelding

Ontscheping van bulldozers en tanks uit een LTS-landingsvaartuig, (Nederlands instituut voor Militaire Historie)

Over kunstenaarskolonies en hun invloed

In deze cursus kijken we naar het fenomeen kunstenaarskolonie en zien we hoe dorpjes uitgroeiden tot artistieke broedplekken van formaat. Wat was de aantrekkingskracht van deze landelijke locaties, de groepsdynamiek van de kunstenaars en de kunst die er werd gemaakt.

Rond 1830 kwamen schilders naar Barbizon, een dorpje ten zuiden van Parijs. Anderen sloten zich bij hen aan en zo ontstond de eerste kunstenaarskolonie. Men schilderde buiten, in de natuur.

Vincent van Gogh reisde in 1888 van Parijs naar Arles, om een 'atelier van het zuiden' te stichten met Paul Gauguin als leidsman. Het experiment liep niet goed af.

Op het landgoed Abramtsevo, 57 km ten noordoosten van Moskou, woonden en werkten tussen 1843 en 1917 diverse kunstenaars onder wie Ilja Repin. Oude Russische tradities werden ingepast in een nieuwe Russische kunst.

In 1884 werd kunstkolonie Worpswede opgericht. De Barkenhoff werd de ontmoetingsplek van kunstenaars, waaronder Paula Modersohn-Becker.

De expressionistische kunstenaarsgroep Der blaue Reiter ontwikkelde zich in Munchen en in het Beierse dorp Murnau aan de voet van de Alpen.

Kunsthogeschool Bauhaus werd in 1919 in Weimar opgericht en verhuisde in 1925 naar Dessau. Directeur Walter Gropius wilde een gemeenschap waarin docenten en leerlingen zouden samenleven en -werken. Bauhaus was een centrum voor de avant-garde.

Cursusnummer
24ZN-1G09

Docent

Dr. Margaret Breukink wordt gedreven door haar passie voor kunst. Haar specialiteit is het bieden van een brede cultuurhistorische context.

Cursusvorm

Hoorcollege (6x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Dinsdag 17 september t/m 22 oktober.

Tijd

14.00-16.00 uur

Cursusprijs

€ 164,00

Inschrijven voor

3 september 2024

Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding

*Heinrich Vogeler,
Sommerabend
(Het concert), 1905.
(Wikimedia Commons)*

Onze passie voor Parijs

Voor veel van ons was Parijs de eerste grote stad in het buitenland die we bezochten en waar we dierbare herinneringen aan hebben. De stad ademt een sfeer van geschiedenis en cultuur die heel on-Nederlands is en dat is waarom we er ook steeds weer naar terugkeren. In dit college ontdekt u waarom Parijs er uit ziet zoals het is.

Andere hoofdsteden hebben hun paleizen, maar Parijs heeft haar boulevards en dat is hét kenmerk van Parijs, de visuele stedelijke eenheid. Deze boulevards zijn het resultaat van een immense stadsvernieuwing die begint tijdens het Tweede Keizerrijk onder de leiding van prefect Haussmann. Het stadsbestuur gaf ook opdracht de oude stad te fotograferen en daarom kunnen we het historische Parijs vergelijken met het huidige. Vanwege de Olympische Spelen deze zomer zijn veel van de historische gevels het afgelopen jaar gerestaureerd.

Het nieuwe Parijs bleek een sterke impuls voor het 'moderne leven' en had een enorme aantrekkingskracht op kunstenaars. Daarom kijken we ook naar de geschilderde stadsgezichten die op hun beurt weer aanleiding zijn voor verhalen over de stad. Daarbij is Parijs is ook het resultaat van haar turbulente geschiedenis. We kijken naar wijken en parken die onder Haussmann zijn gerealiseerd. Uit onderzoek blijkt dat veel kunstenaars hier woonden en werkten en dat biedt nieuwe gezichtspunten op hun werk en op de stad.

Cursusnummer
24ZN-1G10

Docent
Drs. J. Holtrop is kunsthistoricus en werk(te) onder andere als tentoonstellingsmaker, criticus, schrijver en doceert bij verschillende instellingen.

Cursusvorm
Hoorcollege (4x)

Data
Maandag 30 september
t/m 21 oktober

Tijd
14.00-16.15 uur

Cursusprijs
€ 116,00

Inschrijven voor
16 september 2024

Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding
Tuileries, vrouw in het roze,
(foto Lidy van Noordenburg
2023)

Moderne Architectuur: van Adolf Loos tot David Adjaye

We volgen de ontwikkelingen in de kunstgeschiedenis van West-Europa, van ca. 1400 tot 1800. In dit eerste deel komen Italiaanse renaissance en Vlaamse Primitieven aan de orde. De kunstenaars en kunstwerken worden geplaatst in de historische, religieuze, politieke en maatschappelijke context. U leert de stijlkenmerken herkennen en er wordt aandacht besteed aan de rol van opdrachtgevers, materialen en technieken.

We beginnen in de Bourgondische Nederlanden met vernieuwingen in de Vroegnederlandse schilderkunst door de zogenoemde Vlaamse Primitieven. Meesters zoals Van Eyck en Van der Weyden schiepen minutieus gedetailleerde olieverfschilderijen vol symboliek in stralende kleuren.

Tijdens de Italiaanse renaissance, de wedergeboorte van de klassieke oudheid op het gebied van literatuur, beeldende kunst, architectuur, politiek en wetenschap, komen de kunsten tot ongekende bloei.

In de vroege renaissance wordt in het werk van Donatello, Masaccio en Brunelleschi zichtbaar dat zij de middeleeuwse tradities hebben verlaten en hun herschepping van het klassieke idioom op een nieuwe, inventieve manier tot uitdrukking brengen. Daarbij laten zij zich leiden door universele verhoudingen, het lineair perspectief en de wetten van harmonische getallenreeksen. De decoratieve stijl in de schilderkunst van Botticelli ontstaat in de tweede helft van de vijftiende eeuw.

Rond 1500 breekt er een nieuwe fase in de kunsten aan met Da Vinci, Michelangelo en Rafaël, die het werk van hun voorgangers uit de vroege renaissance volledig begrijpen en zich richten op de uitbeelding van visuele effecten en retoriek. De kunstenaar als alleskunner is geboren, de Uomo Universale. Grootse kunstwerken komen tot stand die een virtuoos samenspel bieden tussen schilderkunst, beeldhouwkunst en architectuur.

Cursusnummer

24ZN-1G11

Docent

Dr. Aurora Marijke Martin is universitair hoofddocent Geschiedenis en Theorie van de Architectuur & Stedenbouw aan de RUG. Nadruk in haar onderzoek en onderwijs ligt op de 19de en 20ste eeuw.

Cursusvorm

Hoorcollege (8x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Vrijdag 25 oktober t/m 13 december.

Tijd

10.00-12.00 uur

Cursusprijs

€ 212,00

Inschrijven voor

11 oktober 2024

Meer informatie vindt u op hovo.noordnederland.nl

Afbeelding

The Wall House (foto Elles Veldhuis)

Overzichtscursus Kunstgeschiedenis van West-Europa (1400-1800), deel 2

We volgen de ontwikkelingen in de kunstgeschiedenis van West-Europa, van 1400 tot 1800. In dit tweede deel komen maniërisme, de invloed van Reformatie en Contrareformatie op de beeldende kunst en barok aan de orde. De kunstenaars en kunstwerken worden geplaatst in de historische, religieuze, politieke en maatschappelijke context. U leert de stijlkenmerken herkennen en er wordt aandacht besteed aan materialen, technieken en de rol van opdrachtgevers.

Het maniërisme volgt op de hoge renaissance in Italië en is in de kiem al aanwezig in het late werk van Michelangelo en Rafaël. De maniëristen trachten hun kunst te evenaren en overtreffen. In de zestiende eeuw oefenen de Reformatie, de beeldenstormen en de Contrareformatie diepgaande invloed uit op de kunstontwikkelingen. Na de Reformatie kiezen kunstenaars in protestantse landen voor 'veilige' onderwerpen, ontleend aan het alledaagse leven en wordt de genreschilderkunst geboren. Tijdens de Contrareformatie formuleert de Rooms-Katholieke Kerk criteria waaraan Bijbelse voorstellingen moeten voldoen en Italiaanse kunstenaars passen ze op inventieve wijze toe in hun beeldende kunst. De stijlperiode van de barok is begonnen en verspreidt zich over de Nederlanden, Frankrijk en Spanje. In de katholieke Zuidelijke Nederlanden wordt historieschilderkunst vervaardigd in opdracht van kerk en hof. In de protestantse Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden zijn deze opdrachtgevers grotendeels weggevallen en ontstaat in de zeventiende eeuw een unieke, vrije kunstmarkt voor genreschilderkunst met de welvarende burger als koper.

Cursusnummer

24ZN-1G12

Docent

Drs. Miranda van Gelderen is kunsthistoricus en doceert kunstgeschiedenis, architectuurgeschiedenis en archeologie aan diverse onderwijsinstellingen.

Cursusvorm

Hoorcollege (8x)

Data

Vrijdag 4 oktober t/m 29 november, vrijdag 1 november vervalt.

Tijd

14.15-16.00 uur

Cursusprijs

€ 212,00

Inschrijven voor

20 september 2024

Meer informatie vindt u op

honoordnederland.nl

Afbeelding

Johannes Vermeer (1632-1675), Vrouw met weegschaal, ca 1664. (National Gallery of Art, Washington D.C.)

Belle Époque in Frankrijk (1880-1914)

Chique dames en heren die naar de net gebouwde Opera gaan, sportieve heren die de eerste Tour de France volgen of in de eerste automobielen naar de eerste badplaatsen reizen. Vrede, welvaart, onbezorgdheid... De moderne lichtstad Parijs wordt het intellectuele en artistieke middelpunt van de wereld en de hoofdstad van het uitgaansleven. Montmartre, Pigalle, Moulin Rouge en de Eiffeltoren worden wereldberoemd.

Maar was deze Belle Époque wel zo mooi voor iedereen?

De benaming Belle Époque ontstond in Frankrijk na het bloedbad van de Eerste Wereldoorlog (1914-18) en refereert aan het verloren paradijs van een lange periode van vrede, onbezorgdheid, economische welvaart en talrijke technologische, wetenschappelijke en culturele innovaties, vooral in de jaren 1895-1914. De wereldtentoonstelling van 1900, vitrine van Franse macht en prestige, trekt 50 miljoen bezoekers.

Op cultureel gebied valt de opkomst van de filmindustrie op, evenals nieuwe stromingen in de literatuur, de muziek en de schilderkunst (o.a. impressionisme, fauvisme) en zijn het de hoogtijdagen van de Art Nouveau (Franse Jugendstil). De Belle Époque markeerde tevens het ontstaan van de populaire cultuur en de vrijetijdsbesteding. Maar aan de andere kant werd deze gouden tijd ook gekenmerkt door het harde leven en de uitbuiting van fabrieksarbeiders en mijnwerkers en door prostitutie, alcoholisme en geslachtsziekten. Er vonden harde sociale conflicten en anarchistische terroristische aanslagen plaats en de Dreyfusaffaire scheurde families uiteen.

Cursusnummer

24ZN-1G13

Docent

Drs. Alberte Roué was docent Franse taal en cultuur aan de RUG. Zij verzorgt al vele jaren cursussen voor HOVO en het Institut français.

Cursusvorm

Hoorcollege (8x) met ruimte voor vragen en discussie

Data

Dinsdag 1 oktober t/m
26 november, 29 oktober
vervalt.

Tijd

11.15-13.00 uur

Cursusprijs

€ 212,00

Inschrijven voor

17 september 2024

Meer informatie vindt u op

hvonoordnederland.nl

Afbeelding

'Le bar de Maxim's',
Pierre-Victor Galland
(wikipedia).

Hersenen en kunst

Kunstenaars met dementie, beroertes, geestesziekte, autisme en outsiders

Al van oudsher bestaat er een spreekwoordelijk verband tussen geestesziekte en creatieve aanleg. Begin 20e eeuw kwam de Duitse psychiater Hans Prinzhorn tot de conclusie dat het werk van zijn patiënten meer was dan alleen in beeld vertaalde pathologie.

Het boek van Prinzhorn in 1922 over schizofrene kunst was een eye-opener voor de surrealisten in het Interbellum en voor Jean Dubuffet in 1947 met de 'Art Brut'. Hij was de grondlegger van wat nu 'Outsider Art' wordt genoemd. De beste Nederlandse outsider-kunstenaar Willem van Genk (1927-2005) was autistisch en schizofreen. In de jaren 70 van de 20e eeuw bleek dat autistische savants soms over een fabelachtige tekenvaardigheid beschikken. Ook zijn mensen met een lichtere vorm van autisme tegenwoordig steeds vaker succesvol als kunstenaar.

Recent groeit ook onze kennis van kunstenaars met dementie. Hoewel de ziekte een verwoestend effect heeft op hun kunstproductie blijft het werk van sommigen zoals Willem de Kooning een breder publiek boeien. Ook zijn er diverse legendarische casussen van kunstenaars met plotselinge hersenschade zoals door een beroerte. Zij blijven vaak wel kwalitatief goed werk maken, maar niet zelden heel anders dan het werk vóór de beroerte.

In dit college bestuderen we kunstenaars met dementie, beroertes, schizofrenie, autisme, bipolaire stoornis en outsiderkunst. We kijken daarbij naar wat de recente neurowetenschappen en de psychiatrie ons kunnen vertellen over deze kunst en de menselijke creativiteit.

Cursusnummer

24ZN-1G14

Docenten

Dr. J. Holtrop is kunsthistoricus en werk(te) onder andere als tentoonstellingsmaker, criticus, schrijver en doceert bij verschillende instellingen.

Cursusvorm

Hoorcollege (3x)

Data

Maandag 25 november t/m
9 december.

Tijd

14.00-16.00 uur

Cursusprijs

€ 92,00

Inschrijven voor

11 november 2024

Meer informatie vindt u op

honoordnederland.nl

Afbeelding

*Willem van Genk, Stichting
Willem van Genk, (foto
Johan Holtrop).*

Duurzame Ontwikkeling = Degrowth

Duurzame economische groei gaat ons niet redden

Duurzame economische groei wordt alom gezien als het antwoord op de klimaatcrisis (en andere crises). Maar is dat werkelijk het geval? Er zijn steeds meer signalen dat we ons niet uit de huidige crises kunnen groeien en innoveren. De enige weg naar duurzame ontwikkeling is via een ontgroeieconomie (degrowth economy). Maar hoe doen we dat? We ontkomen niet aan een waardentransitie.

De 'patient' is ziek gezien de vele crises die zich aan ons opdringen, zoals de klimaatcrisis, grondstoffencrisis, gezondheidscrisis etcetera. We kunnen deze crises onderscheiden, maar niet scheiden van elkaar, omdat ze in meerdere of mindere mate met elkaar verbonden zijn via economische groei en het economisch systeem. Hoewel de crises zich pas sinds kort lijken te manifesteren gaat de oorsprong terug tot de 16e/17e eeuw.

In deze cursus gaan we het met elkaar hebben over de verschijnselen en hun oorsprong, maar ook over de manier waarop we ze te lijf kunnen gaan. Zo zullen we aandacht besteden aan 'groene' groei en de circulaire economie als mogelijke oplossingsrichtingen, maar ook aan de Donut Economy, om uiteindelijk uit te komen bij het Degrowth (=ontgroe) concept. We zullen zien dat wat we echt nodig hebben een waardentransitie is en dat de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties niet het antwoord zijn.

Cursusnummer

24ZN-1G15

Docent

Dr. Egbert Dommerholt is emeritus lector Circulaire Economie. Hij is gespecialiseerd in het domein van de ontgroeieconomie (degrowth), de circulaire economie en gerelateerde businessmodellen.

Cursusvorm

Hoorcollege (8x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Maandag 28 oktober t/m 16 december.

Tijd

10.00-12.00 uur

Cursusprijs

€ 212,00

Inschrijven voor

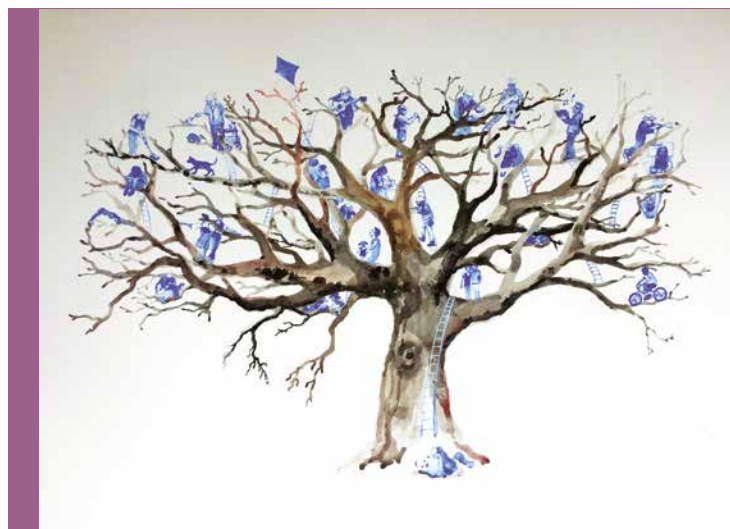
14 oktober 2024

Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding

Gemaakt door docent met AI.

Vorbereiden op het levenseinde

Praten over het levenseinde, vooral over de eigen dood, is voor veel mensen taboe. Ouderen willen graag zelf de regie houden in de laatste levensfase. Daartoe kunnen ze hun wensen kenbaar maken en vastleggen. De dood komt veelal anders dan gedacht, maar het is prettig voor nabestaanden en zorgverleners als ze de wensen van betrokkene kennen.

In het eerste college wordt informatie gegeven over de belangrijkste aspecten, zoals levenstestament, wilsverklaring, behandelverbod, doneren van organen. Het nalaten van materiële zaken na de dood, in een testament, komt niet aan de orde.

Het tweede college over palliatieve zorg gaat over verlichten van lichamelijke en geestelijke klachten en behoud van welzijn. Dan wordt euthanasie met de voorwaarden en dilemma's vooral bij dementie uitgebreid besproken.

Daarna de hospicezorg, waar het vooral gaat om het leven.

Daarna komen rouwrituelen in diverse levensovertuigingen (islam, boeddhisme o.a.) aan de orde.

Tot slot een filosofische beschouwing over hoe we ons verhouden tot onze dood?

Na elk informatief hoorcollege is ruimte voor discussie met de deelnemers.

Cursusnummer
24ZN-1G16

Docent

Prof. dr. Betty Meyboom was 35 jaar huisarts en van 1990-2004 hoogleraar huisartsgeneeskunde aan de RUG. In 1989 is zij gepromoveerd op onderzoek naar functiebeperkingen van ouderen in relatie tot hun gezondheids-problemen.

Cursusvorm

Hoorcollege (7x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Dinsdag 1 oktober t/m 19 november, 29 oktober vervalt.

Tijd

14.00-16.00 uur

Cursusprijs

€ 188,00

Inschrijven voor

17 september 2024

Meer informatie vindt u op
hovo.norderland.nl

Afbeelding

*Levensboom', door
Annemarie van Ulden*

Waarom een vrouw geen kleine man is. En een man geen grote vrouw.

Vanuit de biologie en fysiologie is te verklaren dat vrouwen en mannen meer zijn dan slechts variaties binnen dezelfde soort. Vrouwen zijn geen kleine mannen, en dit gegeven is van fundamenteel belang om de complexiteit van de geslachtsverschillen te begrijpen. Deze vierdelige cursus zal dieper ingaan op de biologische en fysiologische verschillen tussen vrouwen en mannen, en de implicaties ervan voor de gezondheid en geneeskunde.

De geslachtschromosomen, XX voor vrouwen en XY voor mannen, leggen de basis voor het verschil in geslacht. De geslachtshormonen, zoals oestrogeen en testosteron, spelen een belangrijke rol bij het vormgeven van de lichamelijke ontwikkeling en functie. Dit begint al in de baarmoeder. Hier ligt dus de basis van het verschil in fysiologie tussen mannen en vrouwen. We zullen bespreken hoe deze verschillen het lichamenlijk welzijn en de gezondheid beïnvloeden. Een vrouw heeft een ander stresssysteem, een ander afweersysteem en een ander cellulair energiesysteem. Ook heeft een vrouw minder spiermassa en een hoger vetpercentage. De impact van deze geslachtsverschillen op gezondheids- en behandelkwesties zijn groot. Zo hebben vrouwen een grotere kans op dementie en auto-immuunziekten; mannen hebben een grotere kans op Parkinson of A.L.S. Vrouwen reageren vaak minder goed en met meer bijwerkingen op medicatie. We zullen de unieke gezondheidsbehoeften van beide geslachten onderzoeken en de implicaties voor medische behandeling bekijken.

Cursusnummer

24ZN-1G17

Docent

Drs. Marianne Bleumink is humaan/medisch bioloog en heeft als docent bij diverse onderwijsinstellingen 'Medische kennis en biologie' gegeven. www.mariannebleumink.nl

Cursusvorm

Hoorcollege (4x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Dinsdag 5 t/m 26 november

Tijd

11.00-13.00 uur

Cursusprijs

€ 116,00

Inschrijven voor

22 oktober 2024

Meer informatie vindt u op

honoordnederland.nl

Afbeelding

medveh-123RF

Een geschiedenis van Zuid-Afrika

Over komen en gaan

Deze cursus geeft een inleiding op de geschiedenis van Zuid-Afrika. Het land is gevormd door mensen met heel verschillende achtergronden, afkomstig uit onder meer Afrika, Azië en Europa. De ontmoeting van deze mensen, vrijwillig, gedwongen of opgejaagd, heeft geleid tot een unieke ontwikkeling.

Zuid-Afrika heeft in de loop van de geschiedenis een veelheid aan emoties opgeroepen. Naast de bewondering voor de stranden, de bergen, de natuurparken, en de veelheid aan culturen, hebben mensen er gezocht naar economische mogelijkheden, naar de uitdaging van het onbekende, naar rust en genieten. Maar Zuid-Afrika is ook een land waar mensen onder dwang of opgejaagd terecht zijn gekomen. Waar de droom van de één de nachtmerrie van de ander is. Een land geteisterd door uitbuiting en geweld.

De cursus geeft in grote lijnen een inleiding op de geschiedenis van Zuid-Afrika, een land twee keer zo groot als Frankrijk, met op dit moment bijna 60 miljoen inwoners, en elf officiële talen. Cursisten, met of zonder voorkennis, nemen we graag mee in een poging na te denken over de nog steeds niet afgesloten geschiedenis van mensen die vanuit Afrika, Azië en Europa hun weg hebben gevonden in Zuid-Afrika.

Cursusnummer

24ZN-1G18

Docent

Dr. Riens de Haan studeerde voor klinisch psycholoog en voor bijbelvertaler. In Zuid-Afrika deed hij onder meer onderzoek naar de geschiedenis van mensen op een zogenaamde 'overheidsboerderij'.

Cursusvorm

Hoorcollege (9x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Vrijdag 20 september t/m 15 november 2024, 30 oktober vervalt.

Tijd

11.00-13.00 uur

Cursusprijs

€ 236,00

Inschrijven voor

6 september 2024

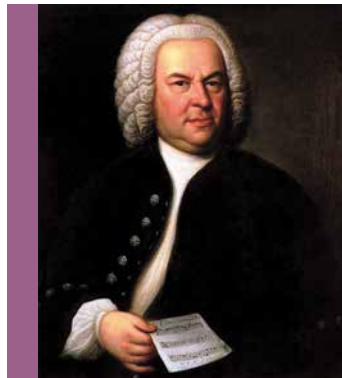
Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding

Riens de Haan

De instrumentale muziek van Johann Sebastian Bach

Componeren in de schaduw van God

Zijn arbeidzame leven lang heeft Johann Sebastian Bach instrumentale muziek voor verschillende instrumenten in verschillende genres voor verschillende gelegenheden geschreven. Deze cursus biedt een overzicht van Bachs instrumentale composities, variërend van de korte koraalvoorspelen voor orgel in het *Orgel-Büchlein* ('Orgelboekje') uit het begin van zijn loopbaan tot de grootschalige instrumentale composities voor de hoven van aristocraten zoals de *Brandenburgse concerten* en het *Musikalisches Opfer*

Om te beginnen zal onze aandacht uitgaan naar Bachs liturgische orgelmuziek. De intensieve omgang met het lutherse kerklied, dat tekenend voor Bachs muzikale loopbaan zou worden, begon met een bundel kleine koraalvoorspelen, getiteld *Orgel-Büchlein*, voor eigen gebruik. Ten tweede zullen we onze aandacht richten op de vormende invloed van de Italiaanse instrumentale muziek van onder meer Corelli en Vivaldi op Bachs werk. Ten derde zal er aandacht zijn voor Bachs didactische muziek in bundels als de *Inventies en symfonieën* en *Das wohltemperirte Clavier*, die tot op vandaag behoren tot het kernrepertoire van elke piano- en klavecimbeldocent. Ten vierde zijn er gestileerde danssuites in verschillende bezettingen te beluisteren en galante hofmuziek zoals de bekende *Brandenburgse Concerten*. In de laatste colleges zullen de grote instrumentale projecten als *Die Kunst der Fuge* en het *Musikalisches Opfer* aan de orde komen.

Deze cursus zal in het voorjaar van 2025 worden gevolgd door de vocale pendant.

Cursusnummer
24ZN-1G19

Docent

Dr. Marcel S. Zwitser studeerde muziektheorie en muziekwetenschap en promoveerde op een interdisciplinair proefschrift. Sinds 2000 verzorgt hij cursussen voor HOVO.

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie en 1 lezing

Data

Woensdag 25 september t/m 4 december, 30 oktober vervalt.

Tijd

14.00-16.00 uur

Cursusprijs

€ 260,00

Inschrijven voor

11 september 2024

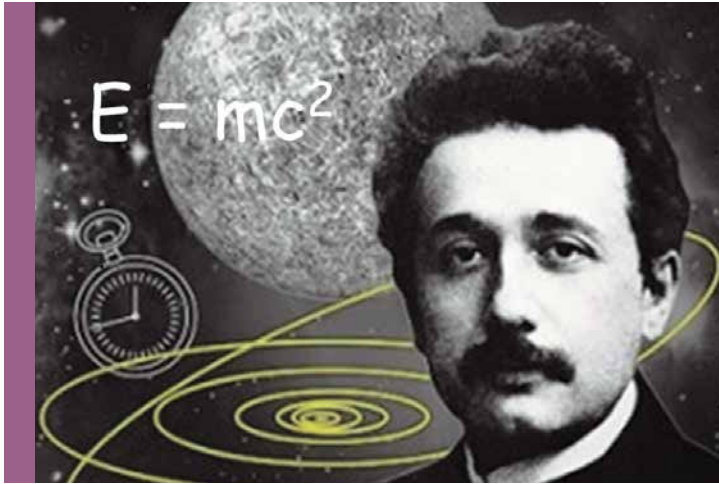
Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding

Elias Gotlobb Hausmann, portret van Johann Sebastian Bach, detail. 1746
([Wikimedia Commons](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Elias_Gotlobb_Hausmann,_portret_van_Johann_Sebastian_Bach,_detail.1746))

Relativiteit

Een idee dat ons beeld van de natuur heeft veranderd

Aan het eind van 19de eeuw verkeerde de klassieke natuurkunde in grote moeilijkheden. In 1873 had Maxwell een theorie voor het elektromagnetisme geformuleerd waaruit volgde dat de snelheid van het licht constant was.

Men nam aan dat dit betekende dat het licht altijd dezelfde snelheid had ten opzichte van een of ander medium: de zogenaamde ether. Die ether onttrok zich echter aan iedere waarneming.

Einstein gaf met de speciale relativiteitstheorie een antwoord op dit probleem. De kern van de zaak is dat de lichtsnelheid voor iedere waarnemer, bewegend of niet bewegend, hetzelfde is. Omdat dit eigenlijk volstrekt onvoorstelbaar is, leidt het tot allerlei situaties voorkomen die voor ons gevoel absurd zijn. De zgn. tweelingparadox is wel het bekendste voorbeeld. Tijdens het college zal een aantal van die paradoxen de revue passeren.

In deze collegereeks zal de speciale relativiteitstheorie stapsgewijs uiteengezet worden. Hierbij wordt vooral voor een grafische benadering gekozen waardoor het gebruik van algebraïsche formules beperkt kan blijven. Middelbare school wiskunde die wel noodzakelijk is, zoals bijvoorbeeld de stelling van Pythagoras, zal weer even opgehaald worden.

De speciale relativiteitstheorie houdt geen rekening met de zwaartekracht. Einstein heeft bijna 10 jaar met dit probleem geworsteld voordat hij in 1915 met de algemene relativiteitstheorie publiceerde. Als aanvulling op de speciale relativiteitstheorie zal het laatste college aan de algemene relativiteitstheorie worden gewijd.

Cursusnummer
24ZN-1G20

Docent

Dr. Frank J. van Steenwijk was docent bij de Faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen aan de RUG. Hij geeft al een aantal jaren colleges bij HOVO Noord-Nederland.

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Maandag 23 september
t/m 9 december,
7 en 28 oktober vervallen.

Tijd

11.00-13.00 uur

Cursusprijs

€ 260,00

Inschrijven voor

9 september 2024

Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding

Frank van Steenwijk

Latijn Vervolgcurcus

Zo'n tweeduizend jaar geleden werd Europa beheerst door de Romeinen. Hun cultuur heeft een enorme invloed op Europa gehad: allerlei Romeinse gewoonten en uitvindingen zijn nog steeds terug te vinden in ons dagelijks leven. Doordat Rome een wereldmacht werd, groeide de taal der Romeinen, het Latijn, uit tot de belangrijkste voertaal, waaruit onze voorouders veel woorden overnamen. Nog steeds zit het Nederlands vol met woorden en zinnen, die uit het Latijn afkomstig zijn.

Latijn betekent vooral: kennismaken met de wortels van onze eigen cultuur.

De cursus Latijn, die startte in 2005, wordt bezocht door oud-gymnasiasten, die hun Latijn willen ophalen. We bespreken samen, welke schrijver we gaan lezen. In de Voorjaarscursus 2024 is dat Vergilius. Uit de *Aeneis* lezen we over de zoektocht van Aeneas naar het Avondland, nadat hij uit het brandende Troje is gevlucht. Hierna kiezen we een andere schrijver, b.v. Seneca, Ovidius, Cicero, Livius. Inmiddels is de behandeling van inscripties, die door de cursisten worden ingebracht, een gezellige traditie geworden.

Na elke les wordt als "toetje" naar een film met een klassiek onderwerp gekeken. Ook een powerpointpresentatie behoort tot de mogelijkheden.

Deze cursus biedt niet alleen de mogelijkheid tot het vertalen van beroemde Latijnse schrijvers, maar ook tot discussie over de interpretatie van de teksten, de effecten van de stilistische middelen en de tijdsomstandigheden, waarin de teksten geschreven zijn. Ruimte dus voor historische en culturele achtergronden.

Als u een redelijke basiskennis van de Latijnse grammatica en syntaxis hebt, kunt u zonder enig bezwaar aanschuiven bij de reeds bestaande groep enthousiastelingen! Onze oud-gymnasiasten merken tot hun vreugde dat hun oude "vergeten" kennis weer komt opborrelen! U weet meer dan u denkt!

Cursusnummer

24ZN-1G21

Docent

Drs. Gerry Mulder is classica en heeft jaren Klassieke Talen en Klassieke Culturele Vorming onderwezen. Tegenwoordig geeft ze cursussen Latijn en Klassieke Oudheid bij HOVO Noord-Nederland.

Cursusvorm

Werkcollege (10x)

Data

Dinsdag 1 oktober t/m 10 december, 29 oktober vervalt.

Tijd

13.00-15.00 uur

Cursusprijs

€ 260,00

Inschrijven voor

17 september 2024

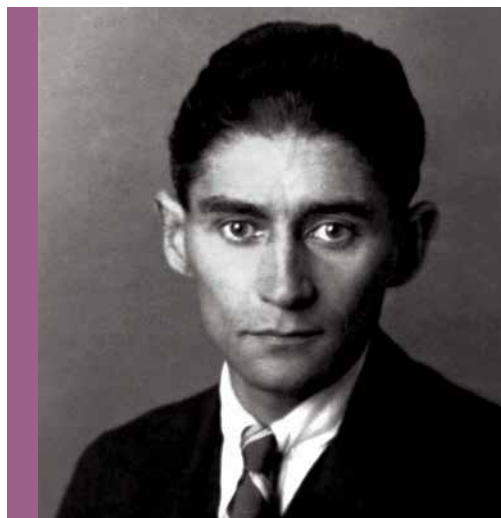
Meer informatie vindt u op
hovo noordnederland.nl

Afbeelding

Boog van Septimus Severus
([Wikimedia Commons](#))

Franz Kafka en Praag rond 1900

Een raadselachtig oeuvre: achtergronden en begrip

Franz Kafka stierf dit jaar 100 jaar geleden en nog altijd leest zijn werk als modern. Tijdens zijn leven voltrokken zich levensbeschouwelijke omwentelingen: Nietzsche en Freud kregen enorme invloed, (religieuze) waarden kwamen onder vuur te liggen, het zionisme ontstond. Kafka verbeeldt dit alles, in een groteske mengeling van moderniteit en oeroude (joodse) verteltradities: een van de meest raadselachtige literaire oeuvres van de 20e eeuw.

Franz Kafka (1883-1924) leefde in Praag, dat rond 1900 het toneel was van grote sociale en politieke spanningen. Bovendien ondervonden talloze mensen een diepe psychische en existentiële onzekerheid: een nieuw en onheilspellend mensbeeld kwam op, sterk beïnvloed door de werken van Friedrich Nietzsche en Sigmund Freud.

Het Expressionisme ontstond: een radicale kunst en literatuur die de crisis van de menselijke waarden verbeeldde. Kafka was hiervan de grootste en meest invloedrijke schrijver, die bovendien de modern-intellectuele problematiek verbond met oeroude joods-religieuze, kabbalistische verteltradities.

De cursus omvat tien colleges, waarin enkele van Kafka's beroemdste werken worden behandeld: de roman *Het proces* (*Der Proceß*) en de verhalen *Het vonnis*, *De gedaanteverwisseling*, *In de strafkolonie*, *Bij de bouw van de Chinese Muur* en *Een plattelandsarts* (*Das Urteil*, *Die Verwandlung*, *In der Strafkolonie*, *Beim Bau der chinesischen Mauer* en *Ein Landarzt*). Deze worden uitvoerig besproken, uiteraard ook in hun context.

Cursusnummer
24ZN-1G22

Docent

Drs. Michiel Hagdorn is literatuurwetenschapper. Sinds 1997 doceert hij aan meerdere instellingen, waaronder HOVO, Duitse literatuur, muziek en (cultuur-)geschiedenis.

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Donderdag 26 september
t/m 5 december, 31 oktober
vervalt.

Tijd

11.00-13.00 uur

Cursusprijs

€ 260,00

Inschrijven voor

12 september 2024

Meer informatie vindt u op
hovo.nordnederland.nl

Afbeelding

Laatst bekende foto van Franz Kafka, 1923.
([Wikimedia Commons](#))

De zingende revolutie

Hoe Estland, Letland en Litouwen weer onafhankelijk werden

Toen de Sovjet-Unie in 1991 uit elkaar viel ontstonden er niet 15 nieuwe landen, omdat Estland, Letland en Litouwen al in 1918 onafhankelijk waren geworden. Zij werden echter in 1940 brutaal geannexeerd door de Sovjet-Unie en verdwenen een halve eeuw lang van de landkaart. Pas met de hervormingen van Gorbatsjov (vanaf 1985) lukte het deze landen in 1991 om hun vrijheid met succes te bevechten.

Om de EU-, NAVO- en euro-landen Estland, Letland en Litouwen – die vaak als ‘Baltische staten’ worden samengevat – te begrijpen, is een kijkje in hun (jongste) geschiedenis essentieel. Hoe hebben de mensen de gruwelijke bezetting door de Sovjet-Unie in 1940 ervaren, hoe hebben ze de lange sovjetijd overleefd, en hoe konden ze in de tweede helft van de jaren '80 op vreedzame wijze hun onafhankelijkheid herstellen? Dit laatste proces heeft de bijnaam ‘Zingende revolutie’ gekregen. Het maakt duidelijk dat hun eigen nationale cultuur, waarin zingen een prominente plek inneemt, daar een grote rol bij speelde.

Veel historische en persoonlijke achtergrond is ook in literaire teksten te vinden. Daarom komen twee moderne romans uit Estland en Letland aan bod, die recentelijk in Nederlandse vertaling zijn verschenen. Tevens worden overeenkomsten en verschillen in de politieke ontwikkeling van de drie landen toegelicht, met behulp van veel beeldmateriaal en eigen ervaringen van de docent.

Cursusnummer
24ZN-1G23

Docent
Prof. dr. Cornelius Hasselblatt was van 1998 t/m 2014 hoogleraar Fins-Oegrische talen en culturen aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Cursusvorm
Hoorcollege (8x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data
Donderdag 3 oktober t/m 28 november, 31 oktober valt.

Tijd
11.00-12.45 uur

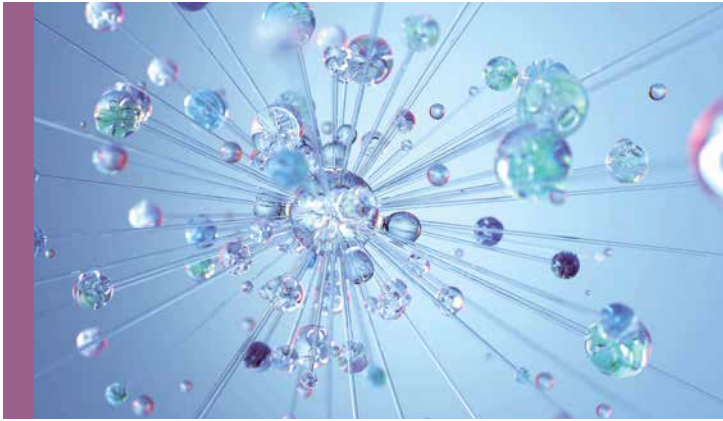
Cursusprijs
€ 212,00

Inschrijven voor
19 september 2024

Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding
De Baltische weg
([Wikimedia Commons](#))

Kunstmatige Intelligentie in ons dagelijks leven

Kunstmatige intelligentie (KI) speelt een belangrijke rol in de maatschappij en beïnvloedt een steeds groter deel van ons dagelijks leven. Het wordt gebruikt in diverse sectoren zoals gezondheidszorg, financiën, onderwijs en transport. Hoewel KI efficiëntie en innovatie kan verbeteren, roept het ook zorgen op over ethiek, banenverlies en privacy.

In de 20e eeuw was automatisering voornamelijk gericht op mechanisatie en het gebruik van machines om repetitieve taken in industrieën te vervullen. Nu, in de 21e eeuw, is er Kunstmatige Intelligentie (KI), wat een meer geavanceerde vorm van automatisering is. KI maakt gebruik van algoritmen en computerprogramma's om taken uit te voeren die normaal gesproken menselijke intelligentie vereisen. Terwijl automatisering in de 20e eeuw de productiviteit verhoogde, stelt KI ons in staat om complexere taken aan machines toe te vertrouwen.

Het gebruik van Kunstmatige Intelligentie roept verschillende vragen op, en deze kunnen variëren afhankelijk van de context en toepassing. Het vinden van een evenwicht tussen de voordelen van en het oplossen van de zorgen over KI is essentieel voor de maatschappij de komende jaren.

Deze cursus is opgezet in nauwe samenwerking met de Jantina Tammes School of Digital Society, Technology and Artificial Intelligence van de RuG.

Cursusnummer

24ZN-1G24

Coördinatie

Prof. dr. C. Th. Smit Sibinga treedt op als coordinator van deze multidisciplinaire cursus.

Cursusvorm

Hoorcollege (6x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Donderdag 17 oktober t/m 28 november, 31 oktober vervalt.

Tijd

14.00-16.30 uur

Cursusprijs

€ 184,00

Inschrijven voor

3 oktober 2024

Meer informatie vindt u op hovo.nu

Afbeelding

Pexels-Google Deepmind

Leeuwarden

Democratie onder druk

Dit jaar worden er in zo'n 70 landen, die samen de helft van de wereldbevolking herbergen, verkiezingen gehouden. Maar of dit 'feest van de democratie' ook een feest vóór de democratie zal zijn is de vraag. Het afgelopen decennium wordt er met regelmaat bericht dat de democratie onder druk staat. Maar wat daarmee bedoeld? Er zijn toch verkiezingen?

Wereldwijd lijkt het geloof in het 'westerse' model van democratie af te kalven en schieten illiberale regimes wortel. Als oorzaken worden genoemd: globalisering, nationale identiteit, de hegemonie van het Westen, oneerlijke handel, en een 'woke' ideologie. Maar ook verschuivende economische en geo-politieke macht, en de daaruit voortkomende instabiliteit speelt een rol.

Op het moment van dit schrijven maken de Europese lidstaten zich op voor de verkiezingen voor het Europees Parlement. Ondertussen demonstreren boeren tegen de 'Green Deal' en spannen milieu-organisaties rechtzaken aan tegen staten en bedrijven. Politieke midden-partijen vrezan voor de groei van de populistische stem, en passen hun programma's aan.

In Nederland onderhandelen 4 partijen over een coalitie-akkoord, maar de formatie verloopt uiterst moeizaam. In al deze kwesties lijkt de legitimatie van politieke besluitvorming onder vuur te liggen van mensen die zich niet gehoord voelen. Zij zijn veelal van mening dat politieke vooringenomenheid en gevestigde belangen echte verandering in de weg staan, dan wel bepaalde veranderingen willen forceren tegen de wil van het volk.

Cursusnummer

24ZN-2F01

Docent

Drs. Edward van der Tuuk studeerde sociale filosofie, wetenschap & samenleving, en ethiek aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij verzorgt cursussen voor HOVO en andere instellingen.

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Donderdag 26 september
t/m 5 december, 31 oktober
vervalt.

Tijd

10.45-12.45 uur

Cursusprijs

€ 260,00

Inschrijven voor

12 september 2024

Meer informatie vindt u op
hovonoordnederland.nl

Afbeelding

The Brussels Times

De vergeten 'Korea-Oorlog'

Hoe de 'Koude oorlog' een 'warme' werd

De Noord-Koreaanse dictator Kim Jong-Un dreigt regelmatig met wapengekletter, raketten en kernwapens. Ook levert hij wapens aan Rusland voor de oorlog in Oekraïne. Linksom of rechtsom: een nieuwe oorlog op het Koreaanse schiereiland is niet onmogelijk. De Korea-oorlog (1950-1953) eindigde formeel nooit. Ondanks dit alles is hij in Nederland onderbelicht. Raar, zeker als je bedenkt dat Nederland destijds meevocht.

Het Koreaanse schiereiland kent een ingewikkelde geschiedenis: Lange tijd was het op los-vaste wijze verbonden aan China. Vanaf 1895 kwam het in de greep van een nieuwe regionale grootmacht: Japan. Na de Tweede Wereldoorlog werd het schiereiland verdeeld: De Sovjet-Unie kreeg het bestuur over het Noorden, de Verenigde Staten over het Zuiden. Dit was bedoeld als tijdelijke maatregel, maar door de oplopende spanningen in de Koude Oorlog slaagden de beide grootmachten er niet in, één bestuur te vormen. Er kwam een communistisch Noorden en een 'Kapitalistisch' Zuiden. In 1950 viel Noord-Korea met een overmacht Zuid-Korea binnen. Een grotendeels Amerikaanse troepenmacht van de Verenigde Naties schoot het zuiden te hulp.

Deze oorlog werd het bloedigste conflict uit de Koude Oorlog, met een hogere proportie burgerdoden dan de Tweede Wereldoorlog. Na veel vechten, drie miljoen doden, werd in 1953 een impasse bereikt. Daar zit Korea eigenlijk nog altijd in vast.

Cursusnummer

24ZN-2F02

Docent

Dr. Nicolaas A. Kraft van Ermel is historicus, gespecialiseerd in contemporaine geschiedenis van Rusland, Oekraïne en Polen.

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Dinsdag 24 september t/m 3 december, 29 oktober valt.

Tijd

11.00-13.00 uur

Cursusprijs

€ 260,00

Inschrijven voor

10 september 2024

Opmerkingen

Deze cursus wordt in hybride vorm aangeboden en kan dus ook online worden gevolgd.

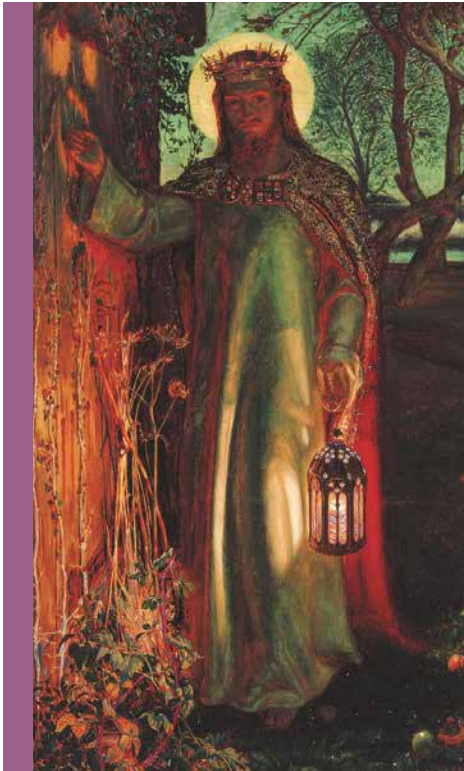
Meer informatie vindt u op honoordnederland.nl

Afbeelding

Een Nederlandse VN-militair tijdens de oorlog in Korea (1952) (Wikimedia)

Feest der herkenning

Bekende kerkelijke zaken anders bekeken

Holman Hunt schilderde Christus, in het duister, met een lantaarn, kloppend op een dichte deur. De schilder probeert duidelijk te maken dat u waarschijnlijk niet open zult doen. U herkent de teruggekeerde Christus niet en houdt de poort dicht. En dat terwijl u cursus na cursus heeft gevolgd over Laatste Oordelen, dan zou u toch de wederkomst moeten herkennen?

In deze cursus gaan we nog een keer wat bekende zaken bekijken: de eigenaardigheden van komst (kerst) en wederkomst. Of het feit dat er zoveel lichamelijke details worden uitgebeeld in de christelijke kunst: afgehakte hoofden, gutschende wonden en melkspuitende borsten, om maar een paar te noemen. Met welk doel?

Of neem de uitdaging aan kunstenaars om een wezen uit te beelden dat je niet mag uitbeelden, of van wie je eigenlijk geen notie hebt hoe hij (zij, het) eruit ziet. En laten we de orde niet vergeten. Orde vindt u overal in de kerk terug, het is een keurige plek. Behalve daar waar chaos heerst...

Cursusnummer

24ZN-2F03

Docent

Drs. Saskia van Lier heeft godsdienstwetenschap gestudeerd aan de RUG en is gespecialiseerd in christelijke kunst en kerkbouw.

Cursusvorm

Hoorcollege (4x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Woensdag 6 t/m
27 november.

Tijd

10.00-12.00 uur

Cursusprijs

€ 116,00

Inschrijven voor

23 oktober 2024

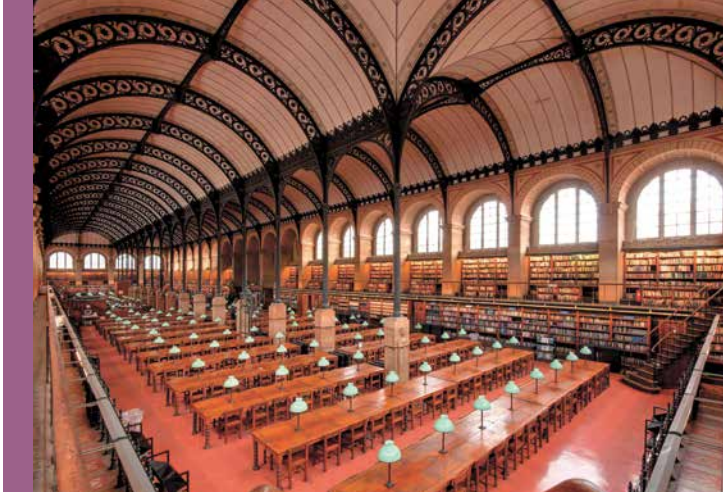
Meer informatie vindt u op

hovonoordnederland.nl

Afbeelding

Hunt, Light of the World
([Wikimedia Commons](#)).

De Westerse architectuurgeschiedenis

Voor de staat en de kerk was de bouwkunst lang de ideale uitdrukking van autoriteit, religie en de gemeenschap, maar ook de Amsterdamse kooplieden lieten graag zich 'ryen van paleyzen' bouwen. De grote opgave van de 20e eeuw was de woning- en stedenbouw. Op het moment daarentegen verrijzen weer de meest fantastische openbare gebouwen zoals de nieuwe musea.

De renaissance en de barok uit Italië hebben in West en Noord-Europa overal lokale varianten, wat zelfs uitmondt in de weelderige rococo. Eind 18e eeuw ontstaat als reactie daarop dan weer het ernstige neoclassicisme. Het is vooral in de loop van de 19e eeuw dat we op grote schaal nieuwe typen gebouwen gaan zien zoals bibliotheken, spoorstations en appartementsgebouwen ten behoeve van de zich ontwikkelende burgerlijke samenleving. Ook worden in deze tijd nieuwe technieken toegepast, zoals het ijzer, wat aanvankelijk nog werd weggewerkt achter façades met architectuurstijlen uit het verleden. Zelfs de eerste generatie wolkenkrabbers in Amerika werden gebouwd in historische stijlen uit Europa. In de 20e eeuw leidt het nieuwe bouwen tot een echte breuk met de historische stijlen, een breuk die pas rond 1980 met het postmodernisme weer wordt hersteld.

Een belangrijk aandachtspunt in dit college zijn de ontwikkelingen in de 17e eeuwse Republiek en de nieuwe architectuur in Nederland vanaf 1900 zoals Berlage, de Amsterdamse School, De Stijl en de woningbouw. Ander aandachtspunt is de moderne bouwkunst eind 19e (art nouveau) en de 20e eeuw en de actualiteit van de 21e eeuw.

Cursusnummer

24ZN-2F04

Docent

Dr. Johan Holtrop is kunsthistoricus en werkt als docent voor verschillende instellingen waaronder HOVO Noord-Nederland.

Cursusvorm

Hoorcollege (7x)

Data

Donderdag 3 oktober t/m 21 november, 31 oktober vervalt.

Tijd

14.00-16.15 uur

Cursusprijs

€ 188,00

Inschrijven voor

19 september 2024

Meer informatie vindt u op

hvonoordnederland.nl

Afbeelding

Henri Labrouste, Bibliothèque Ste Geneviève, 1843-50, (Wikimedia Commons).

Het Impressionisme & de context

Het Impressionisme is een herkenbare stroming die onder vele museumbezoekers bijzonder geliefd is. Tijd om deze kunst in een bredere context te plaatsen van vriendschappen én wedijver, de kunsthandel, de Salon en de invloed van fotografie. En laten we vooral ook kennismaken met de vele vrouwelijke Impressionisten in de westerse kunstgeschiedenis!

Het Impressionisme geeft ons een indrukwekkend tijdsbeeld: maatschappelijke omwentelingen, uitvindingen, een veranderend straatbeeld én de opkomst van de kunsthandel en het toerisme. Al deze onderwerpen, en meer persoonlijke verhalen van de uiteenlopende kunstenaars, komen aan bod tijdens deze reeks. Want wat zijn eigenlijk de (on)mogelijkheden waar ze tegen aan lopen?

Hoewel Berthe Morisot de eerste Impressioniste is, blijven we natuurlijk niet alleen in La douce France. We reizen onder meer naar België, de Scandinavische landen en de VS. Om in de woorden van kunsthandelaar Durand-Ruel te blijven: 'The Americans do not laugh, they buy.'

Tijdens deze interactieve cursus gaan we samen hardop (leren) kijken naar de uiteenlopende schilderijen. Wat zien we? Wat roept het bij ons op? Waar doet het ons aan denken? Zo leren we deze kunstwerken nog beter kennen, waarderen én in de bredere context plaatsen.

Vanaf 11 oktober 2024 is in het Van Gogh Museum 'Vive l'impressionnisme!' te zien. Optioneel kunnen we een les toevoegen aan de reeks en met elkaar deze tentoonstelling bezoeken.

Cursusnummer
24ZN-2F05

Docent
Janita Baron MA (1988) is kunsthistorica, conservator en museumdocent, gespecialiseerd in vrouwelijke kunstenaars (1400-nu) en de lange negentiende eeuw.

Cursusvorm
Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data
Dinsdag 17 september t/m 26 november, 29 oktober valt.

Tijd
13.00-14.45 uur

Cursusprijs
€ 260,00

Inschrijven voor
3 september 2024

Opmerkingen
Deze cursus wordt in hybride vorm aangeboden en kan dus ook online worden gevolgd.

Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding
(detail van) Berthe Morisot, *Au bord du lac, 1883, o/d, Musée Marmottan Monet.*
(Foto: Janita Baron)

Over kunstenaarskolonies en hun invloed

In deze cursus kijken we naar het fenomeen kunstenaarskolonie en zien we hoe dorpjes uitgroeiden tot artistieke broedplekken van formaat. Wat was de aantrekkingskracht van deze landelijke locaties, de groepsdynamiek van de kunstenaars en de kunst die er werd gemaakt.

Rond 1830 kwamen schilders naar Barbizon, een dorpje ten zuiden van Parijs. Anderen sloten zich bij hen aan en zo ontstond de eerste kunstenaarskolonie. Men schilderde buiten, in de natuur.

Vincent van Gogh reisde in 1888 van Parijs naar Arles, om een 'atelier van het zuiden' te stichten met Paul Gauguin als leidsman. Het experiment liep niet goed af.

Op het landgoed Abramtsevo, 57 km ten noordoosten van Moskou, woonden en werkten tussen 1843 en 1917 diverse kunstenaars onder wie Ilja Repin. Oude Russische tradities werden ingepast in een nieuwe Russische kunst.

In 1884 werd kunstkolonie Worpswede opgericht. De Barkenhoff werd de ontmoetingsplek van kunstenaars, waaronder Paula Modersohn-Becker.

De expressionistische kunstenaarsgroep Der blaue Reiter ontwikkelde zich in Munchen en in het Beierse dorp Murnau aan de voet van de Alpen.

Kunsthogeschool Bauhaus werd in 1919 in Weimar opgericht en verhuisde in 1925 naar Dessau. Directeur Walter Gropius wilde een gemeenschap waarin docenten en leerlingen zouden samenleven en -werken. Bauhaus was een centrum voor de avant-garde.

Cursusnummer

24ZN-2F06

Docent

Drs. Margaret Breukink wordt gedreven door haar passie voor kunst. Haar specialiteit is het bieden van een brede cultuurhistorische context.

Cursusvorm

Hoorcollege (6x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Dinsdag 5 november t/m 10 december.

Tijd

10.30-12.30 uur

Cursusprijs

€ 164,00

Inschrijven voor

22 oktober 2024

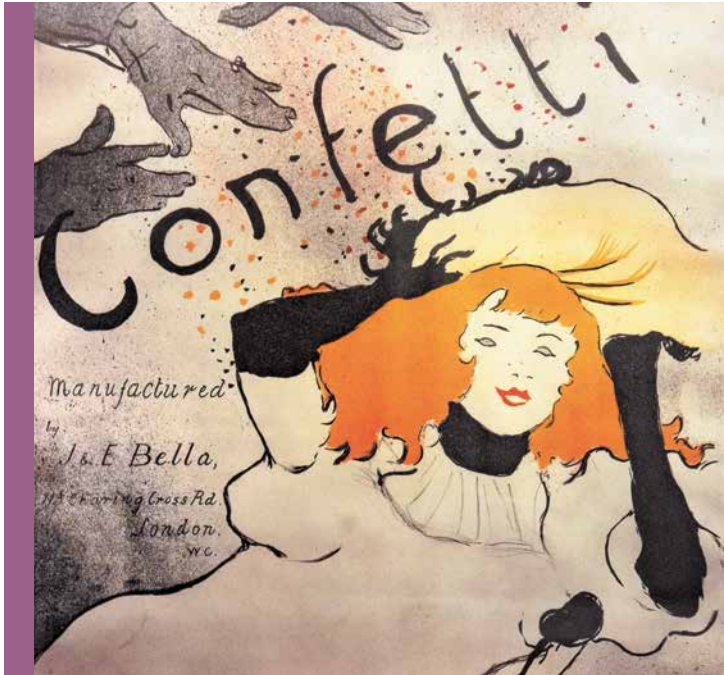
Meer informatie vindt u op honoordnederland.nl

Afbeelding

Heinrich Vogeler, Sommerabend (Het concert), 1905. (Wikimedia Commons)

Verrassende Art Nouveau

Bijzondere onderwerpen uit de Belle Époque

Deze reeks, gewijd aan bijzondere onderwerpen van eind 19e en begin 20e eeuw, biedt volledig nieuw materiaal en is bijzonder aantrekkelijk voor degenen die al enthousiaste Art Nouveau liefhebbers zijn geworden, maar zeker ook voor degenen die met deze sierlijke, vernieuwende kunstvorm willen kennismaken en zich erin verdiepen.

In deze reeks worden vier nieuwe perspectieven aangeboden. Zo is er een college gewijd aan de middeleeuwse bronnen waarop veel kunstenaars van de Art Nouveau, maar ook hun voorlopers, de Prerafaëlieten, zich hebben gebaseerd. Vervolgens passeren de prachtige Art Nouveau affiches de revue, gemaakt te Parijs, en de technieken die daarmee verwant zijn. En inderdaad, aan het einde van de 19de eeuw is de affichekunst razend populair in diverse Europese landen, en zelfs in Amerika. Een derde perspectief bieden schitterende Art Nouveau juwelen, met hun verbluffende vormen, kleuren en materialen. En wie is er niet benieuwd naar de technieken en materialen die werden gebruikt, of waar hun makers de inspiratie vandaan haalden? Tot slot treden de vrouwelijke Art Nouveau kunstenaars naar voren, nog weinig bestudeerd, die op talloze gebieden excelleerden: grafische kunst, beeldende kunst, textiele werkvormen en zelfs glaskunst.

Cursusnummer

24ZN-2F07

Docent

Dr. Annemie De Gendt heeft vele jaren ervaring als docente aan de RUG. Zij deelt heel graag haar kennis en doet dat met veel enthousiasme en plezier.

Cursusvorm

Hoorcollege (4x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Vrijdag 27 september t/m 18 oktober.

Tijd

14.00-16.00 uur

Cursusprijs

€ 116,00

Inschrijven voor

13 september 2024

Meer informatie vindt u op

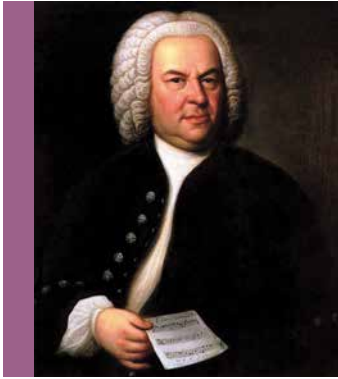
hovo.nu

Afbeelding

Affiche Confetti van Toulouse-Lautrec, 1894.
(Wikiart)

De instrumentale muziek van Johann Sebastian Bach

Componeren in de schaduw van God

Zijn arbeidzame leven lang heeft Johann Sebastian Bach instrumentale muziek voor verschillende instrumenten in verschillende genres voor verschillende gelegenheden geschreven. Deze cursus biedt een overzicht van Bachs instrumentale composities, variërend van de korte koraalvoorspelen voor orgel in het *Orgel-Büchlein* ('Orgelboekje') uit het begin van zijn loopbaan tot de grootschalige instrumentale composities voor de hoven van aristocraten zoals de *Brandenburgse concerten* en het *Musikalisches Opfer*

Om te beginnen zal onze aandacht uitgaan naar Bachs liturgische orgelmuziek. De intensieve omgang met het lutherse kerklied, dat tekenend voor Bachs muzikale loopbaan zou worden, begon met een bundel kleine koraalvoorspelen, getiteld *Orgel-Büchlein*, voor eigen gebruik. Ten tweede zullen we onze aandacht richten op de vormende invloed van de Italiaanse instrumentale muziek van onder meer Corelli en Vivaldi op Bachs werk. Ten derde zal er aandacht zijn voor Bachs didactische muziek in bundels als de *Inventies en symfonieën* en *Das wohltemperirte Clavier*, die tot op vandaag behoren tot het kernrepertoire van elke piano- en klavecimbeldocent. Ten vierde zijn er gestileerde danssuites in verschillende bezettingen te beluisteren en galante hofmuziek zoals de bekende *Brandenburgse Concerten*. In de laatste colleges zullen de grote instrumentale projecten als *Die Kunst der Fuge* en het *Musikalisches Opfer* aan de orde komen.

Deze cursus zal in het voorjaar van 2025 worden gevolgd door de vocale pendant.

Cursusnummer

24ZN-2F08

Docent

Dr. Marcel S. Zwitser studeerde muziektheorie en muziekwetenschap en promoveerde op een interdisciplinair proefschrift. Sinds 2000 verzorgt hij cursussen voor HOVO.

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie en 1 lezing

Data

Woensdag 25 september t/m 4 december, 30 oktober vervalt.

Tijd

10.00-12.00 uur

Cursusprijs

€ 260,00

Inschrijven voor

11 september 2024

Meer informatie vindt u op

honoordnederland.nl

Afbeelding

Elias Gotlobb Hausmann, portret van Johann Sebastian Bach, detail. 1746 (Wikimedia Commons)

Moderne Wetenschap en Technologie

Een algemene inleiding tot de kwantummechanica en atoomfysica

Een boeiende cursus over de geheimzinnige natuurwetten van het universum en de werking en opbouw van onze wereld. Verteld wordt hoe wetenschappers de wereld wisten te veranderen. Middels PowerPoint-beelden, filmpjes en animaties wordt begrijpelijk ingegaan op klassieke natuurfilosofieën, atoomfysica en kwantummechanica, de relativiteitstheorie, vele toepassingen zoals high-tech-elektronica, nieuwe medicijnen, medische-technologie, energievoorzieningen, milieuproblematiek en toekomstige ontwikkelingen.

Al in de oudheid filosofeerden wijsgeren als Plato en Aristoteles over het universum en introduceerde Democritus het 'atoom' als bouwsteen van materie. Vanaf 1600 maakten geleerden zoals Galilei, Huygens en Newton, mechanische beschrijvingen van het wereldbeeld, waarmee de klassieke natuurkunde werd gevormd. Begin vorige eeuw ontdekten Einstein, Planck, Bohr en anderen, dat veel klassieke natuurwetten niet opgingen voor materie, energie en licht. Ze formuleerden de relativiteitstheorie, de kwantummechanica en nieuwe atoomfysica, waarmee de basis werd gelegd voor de moderne natuurkunde, chemie, biologie en meer. Er werden vele nieuwe toepassingen gerealiseerd, waaronder de computer, televisie en andere elektronica. Daarnaast kwamen er geavanceerde kunststoffen, medische apparaten, nieuwe medicijnen en ontwikkelde men kernenergie, nanochemie en kwantumtechnologie. Dit alles heeft geleid tot een hoge welvaart, maar ook voor bijvoorbeeld milieuproblemen en een toenemende complexiteit.

De cursus is ook zonder veel voorkennis van wis- natuur- of scheikunde goed te volgen voor iedereen met interesse op dit gebied.

Cursusnummer

24ZN-2F09

Docent

Drs. Heiko Jan Mein studeerde wis- en natuurkunde aan de RUG. Hij doceerde aan hogescholen en academische opleidingen en werkte bij de overheid.

Cursusvorm

Hoorcollege (8x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Donderdag 3 oktober t/m 28 november, 31 oktober vervalt.

Tijd

14.00-16.00 uur

Cursusprijs

€ 212,00

Inschrijven voor

19 september 2024

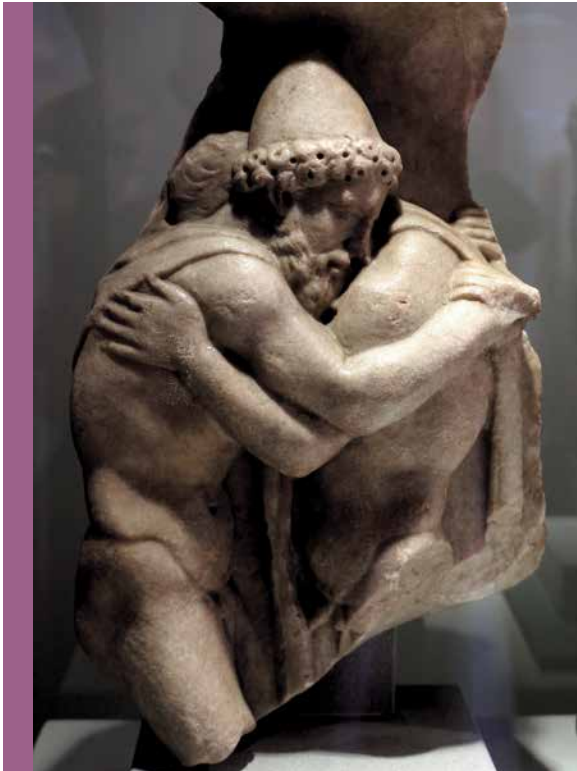
Meer informatie vindt u op

hvonoordnederland.nl

Afbeelding

Eigen illustratie docent

Homerus' Odyssee – Van identiteitsverlies tot statuserstel

Veel episoden en karakters uit de Odyssee zijn niet meer weg te denken uit de Europese muziek (Monteverdi), beeldende kunsten of literatuur (Kavafis' Ithaka, Garnt Stuivelings Nu de grote dingen verdwijnen). In deze cursus nemen we kennis van de zwerftochten van Odysseus, hoe hij na twintig jaar terugkeert op Ithaca en daar behoedzaam maar slim zijn positie herwint bij zijn geliefden.

Dit heldendicht uit de 8e/7e eeuw v.Chr. is een verhaal met meerdere 'lagen'. We zullen aandacht besteden aan de eigenaardigheden en subtiliteiten van compositie en verteltechniek. zoals een geleerde opmerkt over het begin: 'Wij zien de vrijers en hoe ze dag na dag hun gang gaan, we zien Penelope, haar verdriet, haar eenzaamheid en de invloed die zij op hen heeft. We zien Telemachus die de last van hun aanwezigheid voelt maar die niet in staat is om zichzelf daarvan te bevrijden. En dan, heel rustig en zo rustig dat wij eerst niet zien wat de bedoeling is, begint de hand der goden te bewegen en te werken in de chaos'. Wij zullen zien hoe de hand der goden zich geleidelijk aan gaat mengen in dit verhaal van verlies van identiteit tot herstel van status.

Cursusnummer

24ZN-2F10

Docent

Dr. Henk Schoonhoven was universitair docent Griekse en Latijnse Taal en Cultuur aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij verzorgt al vele jaren cursussen voor HOVO Noord-Nederland.

Cursusvorm

Hoorcollege (8x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Woensdag 2 oktober t/m 27 november, 30 oktober vervalt.

Tijd

14.00-16.15 uur

Cursusprijs

€ 164,00

Inschrijven voor

25 september 2024

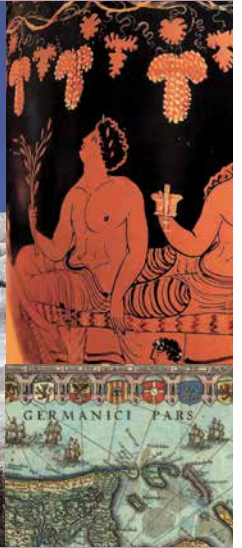
Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding

Fragment van een sarcofaag met Odysseus en Laertes
([Wikimedia Commons](#))

Assen

Op weg naar een nieuwe Amerikaanse Burgeroorlog?

Velen zullen zich met afschuw de beelden herinneren van 6 januari 2021; de aanval van gewelddadige Trump-aanhangers op het Capitool, het parlamentsgebouw, het hart van de Amerikaanse democratie. Inmiddels is de politieke polarisatie in de VS zo groot dat de verkiezingen van 2024 belangrijker zijn dan ooit. Een kandidaat die alleen een verkiezingsoverwinning als rechtmatig accepteert, is een gevaar voor de democratie zelf. Bovendien zal de uitslag van deze verkiezingen tevens van invloed zijn op de toekomst van de NAVO en op de veiligheid van de Westerse wereld en de huidige wereldorde.

In deze cursus zullen ook eerdere aanslagen op de democratie aan bod komen, met als belangrijkste voorbeeld de Amerikaanse Burgeroorlog (1861-1865), toen het voortbestaan van de VS als politieke eenheid op het spel stond. De Zuidelijke Geconfedereerde Staten probeerden zich in 1861 met geweld af te scheiden van het centrale gezag in Washington. Vooral door het politieke vernuft van de Republikeinse president Lincoln werd deze burgeroorlog na een lange, bloedige strijd in 1865 gewonnen door het Noorden. Deze overwinning had tot gevolg dat de eenheid behouden bleef en bovendien in 1865 de slavernij overal werd afgeschaft.

In de huidige cultuurstrijd tussen Republikeinen en Democraten spelen de geconfedereerde vlag en standbeelden die betrekking hebben op de Burgeroorlog nog steeds een belangrijke rol, verafschuwd door de Democraten en hartstochtelijk omarmd door de Republikeinen. Bijzonder hieraan is dat ten tijde van de Burgeroorlog de rollen precies omgekeerd waren: de Democraten stonden achter de geconfedereerde vlag, terwijl de Republikeinen deze uit alle macht bestreden.

Cursusnummer

24ZN-3D01

Docent

Drs. Cindy Besselink heeft ruim veertig jaar ervaring in het voortgezet onderwijs. Haar aandacht gaat vooral uit naar de Nieuwste en Contemporaine Geschiedenis.

Cursusvorm

Hoorcollege (9x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Dinsdag 1 oktober t/m 3 december, 29 oktober vervalt.

Tijd

13.00-15.00 uur

Cursusprijs

€ 236,00

Inschrijven voor

17 september 2024

Meer informatie vindt u op honoordnederland.nl

Afbeelding

Mount Rushmore
([Wikimedia Commons](#))

Ontstaan en bloei van de Nederlandse Republiek (1477-1678)

Hoe ontstaat de Nederlandse Republiek? Waarom breekt er een opstand en burgeroorlog uit in de zestiende eeuw? Hoe ontstaat een bloeiende economie aan het begin van de zeventiende eeuw? Op welke manier wordt de jonge Republiek bedreigd door interne conflicten en externe aanvallen? Een overzicht in vier colleges.

Als opvolgers van de Bourgondische vorsten streven Karel V (vanaf 1515) en zijn zoon Filips II (vanaf 1555) naar centralisatie in de Nederlanden. Steden en adel willen echter vasthouden aan oude voorrechten. Ondertussen dringen ook de nieuwe ideeën van de Reformatie door in deze contreien. Ziehier de componenten van een opstand die tegelijk burgeroorlog is. Ondertussen verschuift het economische hart van het gebied van de zuidelijke Nederlanden naar het noordwesten. Amsterdam wordt het centrum van de wereldhandel. Ergens tijdens dit proces zweren de noordelijke gewesten hun vorst af en vormen een Republiek.

In deze cursus is er aandacht voor politieke, economische en religieuze kanten van een jonge Republiek die zichzelf telkens opnieuw moet uitvinden. Tijdens het Rampjaar 1672 ziet het er slecht uit. Ondertussen is de bloei van de economie ook over het hoogtepunt heen. Met de vrede van Nijmegen (1678) komen de vijandelijkheden met de Frankrijk tot een eind.

Programma

- 1 Op weg naar eenheid en op weg naar conflicten (1477-1555)
- 2 De Opstand en het ontstaan van de Republiek (1555-1588)
- 3 Vestiging van de Republiek en bloei van de economie (1588-1648)
- 4 De Republiek internationaal erkend en aangevallen (1648-1678)

Cursusnummer

24ZN-3D02

Docent

Drs. Richard de Vries studeerde geschiedenis aan de RUG. Momenteel houdt hij zich bezig met uiteenlopende historische activiteiten.

Cursusvorm

Hoorcollege (4x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Woensdag 2 t/m
23 oktober.

Tijd

11.00-13.00 uur

Cursusprijs

€ 116,00

Inschrijven voor

18 september 2024

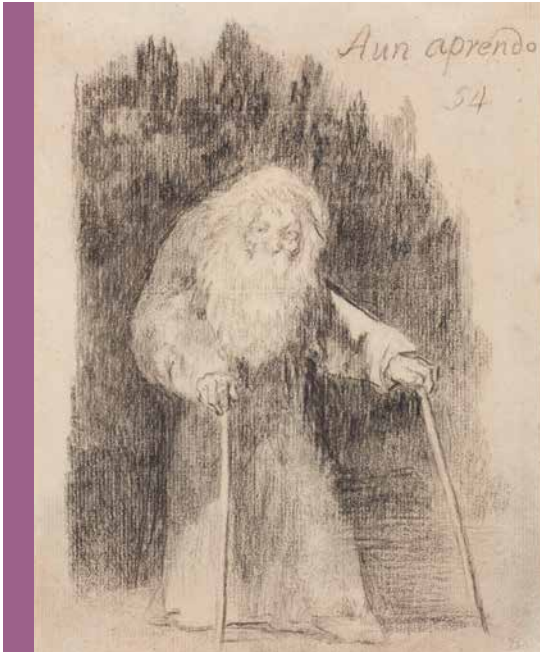
Meer informatie vindt u op

hvonoordnederland.nl

Afbeelding

Atlas Blaeu, Inferior Germaniae Provinciarum Nova Descriptio, 1604
([Wikimedia Commons](#))

Kunstenaars op leeftijd

Is het werk van oudere kunstenaars altijd rijper en rijker? Dat wordt wel eens gedacht. Maar wat betekent de late levensfase in de praktijk van het kunstenaarschap en welke factoren spelen daarbij een rol? We zullen deze vragen bespreken aan de hand van voorbeelden en ervaringen uit de kunstenaarspraktijk.

Na een introductie op het onderwerp en op een aantal gerelateerde aspecten, zoals atelierpraktijk en kunstwereld, zal er een aantal oudere kunstenaars worden besproken van wie de levensloop en het 'late werk' op bijzondere wijze een beeld geven van 'gevoerd kunstenaarschap'.

Er zal werk worden getoond en besproken van 'oude meesters' als Rembrandt, Titiaan en Goya en er zal werk worden besproken van een aantal moderne en hedendaagse kunstenaars. Kunstenaars en kunstwerken zullen ook zoveel als mogelijk worden gerelateerd aan de context van de professionele omgeving (de kunstwereld). En, niet onbelangrijk, we zullen ons afvragen hoe het 'late werk' gezien moet worden binnen het individuele oeuvre en welke betekenis het tevens kan hebben voor andere kunstenaars.

Uiteindelijk zullen we voor de vraag komen te staan hoe het werk van 'kunstenaars op leeftijd' te waarderen. Als slotakkoord van een creatief proces of als terugblik op wat volbracht is?

Cursusnummer

24ZN-3D03

Docent

Dr. Leo Delfgaauw is kunsthistoricus met als specialiteit moderne en hedendaagse kunst. Hij is gepromoveerd op de beroepspraktijk van oudere beeldende kunstenaars in Nederland.

Cursusvorm

Hoorcolleges (3x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Donderdag 14 november
t/m 28 november.

Tijd

13.00-15.00 uur

Cursusprijs

€ 92,00

Inschrijven voor

31 oktober 2024

Meer informatie vindt u op

honoordnederland.nl

Afbeelding

Goya, *Aun aprendo*,
1825-1828 (Wikimedia
Commons)

Bacchus/Dionysus – ordening en doorbraak

Bacchus, de god van de wijn, maar dat is een eenzijdig beeld: hij is allereerst de god van de sapstroom, van de altijd groene klimop en pijnboom. Maar hij is ook de god van het ‘pulseren’, van het bruisen van vitaliteit. Hij is de god van de roes, van het masker- en verrassend genoeg: de god die aan de indrukwekkende toneeltraditie van Athene vorm heeft gegeven.

‘Telkens wanneer Dionysus verschijnt, vervagen en versmelten de duidelijk afgebakende begrippen en vaste tegenstellingen die de wereld ordenen en de samenleving dragen. Hij vertegenwoordigt in een goed geordende samenleving het verschijnen van het andere. Tegelijkertijd zijn de vaste tegenstellingen verstikkend. Voor het behoud van zin en betekenis is het dan ook evenzeer noodzakelijk deze tegenstellingen ongedaan te maken en ruimte te scheppen voor het andere dan de gevestigde orde. Dit geschiedt wanneer Dionysus verschijnt.’ (IJsseling).

Sinds Nietzsche is de tegenstelling Apollinisch – Dionysisch gangbaar, maar Nietzsche zag dit vooral in Duitse (Wagneriaanse) context. Hij gaf wel de aanzet voor een lawine aan ‘variëaties op dit thema’, van literatuurwetenschappers tot psychiaters (Freud en Jung) – zoals Max Bäumer stelt: ‘Daarmee is de deur wijd open gezet voor het zonder onderscheid en clichématig gebruiken van het Dionysische voor alle mogelijke psychologische en niet-psychologische toestanden.’ Dus voldoende invalshoeken voor de naderking!

Cursusnummer

24ZN-3D04

Docent

Dr. Henk Schoonhoven was universitair docent Griekse en Latijnse Taal en Cultuur aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij verzorgt al vele jaren cursussen voor HOVO.

Cursusvorm

Hoorcollege (6x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Vrijdag 4 oktober t/m 15 november, 1 november vervalt.

Tijd

11.00-13.15 uur

Cursusprijs

€ 164,00

Inschrijven voor

20 september 2024

Meer informatie vindt u op
hovo.norderland.nl

Afbeelding

Banket van Apollo, Dionysus en Hermes (Wikimedia Commons)

Algemene voorwaarden

Inschrijving voor lezing of cursus

Via de website van HOVO Noord-Nederland kunt u zich inschrijven voor een cursus of lezing. U dient hiervoor eerst een account aan te maken. Na het aanmaken van uw account kunt u zich inschrijven voor de cursus(sen) van uw keuze.

Via uw account heeft u inzage in alle informatie betreffende uw cursus.

Na de inschrijving voor uw cursus ontvangt u per mail een bevestiging van uw inschrijving en de factuur.

De definitieve cursusgegevens ontvangt u enkele dagen na de uiterste inschrijfdatum.

Cursuskosten

De cursusprijs, en de eventuele kosten van het cursusmateriaal, staan vermeld bij de desbetreffende cursus. De cursusprijs is inclusief 21% btw. Met uw inschrijving voor een cursus gaat u een betalingsverplichting aan. De factuur ontvangt u meteen bij uw inschrijving.

U kunt het bedrag voldoen door via iDeal te betalen of door overmaking van het bedrag, onder vermelding van het factuurnummer, vóór de op de factuur vermelde uiterste betaaldatum.

Annulering

U kunt een cursus annuleren tot de in de cursusgids vermelde uiterste inschrijfdatum. Er worden dan wel administratiekosten (€ 20,-) in rekening gebracht. Het eventueel al betaalde cursusgeld (minus de administratiekosten) wordt dan aan u terugbetaald.

Bij een annulering na de uiterste inschrijfdatum wordt 50% van de cursusprijs in rekening gebracht. Vanaf de dag voor aanvang van de cursus is annuleren niet meer mogelijk.

Annuleren kan alléén schriftelijk, via de mail of per brief, onder vermelding van uw eigen gegevens, het bankrekeningnummer waarop u heeft betaald en de titel en code van de cursus.

Annulering door HOVO Noord-Nederland

Als een cursus door onvoldoende aanmeldingen niet door kan gaan, sturen we zo snel mogelijk na de peildatum (de uiterste inschrijfdatum) bericht. In andere gevallen, bijvoorbeeld bij ziekte van de docent, laten we dat per omgaande weten.

Als een cursus geen doorgang vindt, krijgt u het reeds betaalde cursusgeld uiteraard zo snel mogelijk volledig teruggestort.

Korting op de cursusprijs

Als dit noodzakelijk is kunt u van het Steunfonds HOVO Noord-Nederland een korting op het cursusgeld krijgen voor één cursus per programma. Er is geen korting mogelijk op het cursusmateriaal.

Bij een bruto gezinsinkomen lager dan € 25.000,- per jaar is een korting mogelijk van 50% op de in de studiegids genoemde cursusprijs. Bij uw kortingsaanvraag dient u een financieel bewijsstuk mee te sturen waaruit uw jaarinkomen is af te leiden.

De schriftelijke aanvraag voor de korting, met bewijsstuk, dient voor de uiterste inschrijfdatum bij ons aanwezig te zijn. Het kortingsbedrag ter hoogte van 50% van het door u vooruitbetaalde cursusgeld wordt dan aan u overgemaakt.

Aansprakelijkheid

De in de studiegids vermelde gegevens kunnen aan wijzigingen onderhevig zijn zonder dat het bestuur van HOVO Noord-Nederland hiervoor aansprakelijk gesteld kan worden.

HOVO Noord-Nederland kan niet aansprakelijk worden gesteld voor schade aan personen en/of eigendommen, noch voor vermissing van persoonlijke goederen, door welke oorzaak dan ook ontstaan voor, tijdens en na de door HOVO Noord-Nederland georganiseerde activiteiten.

HOVO

Noord-Nederland

Bezoekadres

Oude Boteringestraat 34
9712 GK Groningen
kamer 0014

Postadres

Postbus 72
9700 AB Groningen

Telefoon: (050) 363 65 97
E-mail: hovo@rug.nl
Rek.nr. NL20 RABO 0122848934

www.hovonoordnederland.nl